

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**MEZINÁRODNÍ SROVNÁNÍ PŘÍSTUPŮ K BOJI
PROTI KORUPCI VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ**

Autor práce: Milan Zach

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: doc. JUDr. PhDr. Jiří Bílý

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Milan Zach
Studijní program: Bezpečnostně právní činnost
Forma studia: Kombinovaná
Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Mezinárodní srovnání přístupů k boji proti korupci ve veřejné správě

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: International Comparison of Approaches to Combating Corruption in Public Administration

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií
Vedoucí bakalářské práce: doc. JUDr. PhDr. Jiří Bílý, CSc.

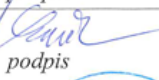

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): duben 2025

Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem bakalářské práce je provést mezinárodní komparaci přístupů k potírání korupce ve veřejné správě a na jejím základě identifikovat faktory přispívající k úspěšnosti protikorupčních strategií využitelných v podmínkách České republiky. Vedlejšími cíli jsou posoudit nástroje a instituty uplatňované v jednotlivých státech, zhodnotit jejich efektivitu z hlediska dopadu na důvěru občanů a transparentnost veřejné správy a provést srovnání institucionálních struktur a právních rámců.

Student: Milan Zach	26.04.2025 datum	 podpis
Vedoucí práce: doc. JUDr. PhDr. Jiří Bílý, CSc.	17.5.25 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	12.5.2025 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	26.5.2025 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	27.5.2025 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. JUDr. PhDr. Jiřímu Bílému za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Velmi si vážím jeho odborných konzultací, podnětů a času, který věnoval vedení mé bakalářské práce.

ABSTRAKT

ZACH, M. *Mezinárodní srovnání přístupů k boji proti korupci ve veřejné správě*: bakalářská práce. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2026. 63 s. Vedoucí bakalářské práce: doc. JUDr. PhDr. Jiří Bílý, CSc.

Klíčová slova: korupce, veřejná správa, protikorupční politika, mezinárodní srovnání, transparentnost

Bakalářská práce se zabývá problematikou korupce ve veřejné správě a způsoby jejího potírání v mezinárodním kontextu. Korupce představuje závažný společenský problém, který negativně ovlivňuje fungování demokratických institucí, hospodářský rozvoj i důvěru občanů ve stát. Cílem práce je provést mezinárodní komparaci vybraných přístupů k boji proti korupci ve veřejné správě a na jejím základě identifikovat faktory přispívající k úspěšnosti protikorupčních strategií využitelných v podmínkách České republiky.

Teoretická část práce se zaměřuje na vymezení pojmu korupce, její zařazení mezi sociální patologie a představení základních sociologických, ekonomických a politologických přístupů ke korupci. Dále jsou popsány bezpečnostní, politické a ekonomické dopady korupčního jednání a význam transparentnosti a institucionální kontroly. Praktická část práce využívá metodu kvalitativní komparativní analýzy případových studií vybraných států, konkrétně České republiky, Švédska, Singapuru a Gruzie. Analýza vychází z mezinárodních indexů, zejména Indexu vnímání korupce (CPI), a z hodnocení vybraných institucionálních aspektů, jako jsou transparentnost veřejné správy, nezávislost kontrolních orgánů, míra digitalizace a vymahatelnost práva.

Na základě provedené komparace práce konstatuje, že nízká míra korupce je spojena především s dlouhodobě stabilním institucionálním rámcem, vysokou mírou transparentnosti a efektivní vymahatelností práva. Závěrem jsou shrnuty hlavní poznatky a nastíněna jejich využitelnost pro zlepšení protikorupční politiky v České republice.

ABSTRACT

ZACH, M. *International Comparison of Approaches to Combating Corruption in Public Administration*: Bachelor's Thesis. České Budějovice: University of European and Regional Studies, 2026. 63 pp. Supervisor: doc. JUDr. PhDr. Jiří Bílý, CSc.

Key words: corruption, public administration, anti-corruption policy, international comparison, transparency

This bachelor's thesis focuses on the issue of corruption in public administration and the methods used to combat it in an international context. Corruption represents a serious social problem that negatively affects the functioning of democratic institutions, economic development, and public trust in the state. The main aim of the thesis is to conduct an international comparison of selected approaches to combating corruption in public administration and, on this basis, to identify factors contributing to the effectiveness of anti-corruption strategies applicable to the conditions of the Czech Republic.

The theoretical part of the thesis defines the concept of corruption, places it within the framework of social pathologies, and presents key sociological, economic, and political approaches to corruption. It also addresses the security, political, and economic impacts of corrupt practices, emphasizing the importance of transparency and institutional control. The practical part applies a qualitative comparative analysis of case studies from selected countries, namely the Czech Republic, Sweden, Singapore, and Georgia. The analysis is based on international indicators, particularly the Corruption Perceptions Index (CPI), and on an assessment of selected institutional aspects such as transparency of public administration, independence of oversight bodies, level of digitalization, and effectiveness of law enforcement.

Based on the conducted comparison, the thesis concludes that a low level of corruption is primarily associated with a long-term stable institutional framework, a high degree of transparency, and effective law enforcement. The final part summarizes the main findings and outlines their applicability to improving anti-corruption policy in the Czech Republic.

Obsah

Úvod.....	10
1 Cíl a metodika bakalářské práce	11
2 Sociální deviace, sociální patologie a místo korupce mezi nimi	13
2.1 Vymezení sociální deviace.....	13
2.2 Sociální patologie a jejich hlavní charakteristiky	14
2.3 Korupce jako specifická forma sociální patologie.....	15
2.4 Teoretické přístupy ke korupci.....	17
2.5 Společenské dopady korupce v kontextu sociálních patologií.....	19
2.6 Vnímání a měření korupce	20
3 Mezinárodní přístupy k boji proti korupci	21
3.1 Úvod do mezinárodních přístupů.....	21
3.2 Švédsko – model vysoké integrity a důvěry	22
3.2.1 Historický základ a institucionální kultura	22
3.2.2 Instituce a legislativa.....	22
3.2.3 Hodnocení efektivity.....	23
3.3 Singapur – represivní a institucionálně centralizovaný model	23
3.3.1 Charakteristiky	23
3.3.2 Politické prostředí	23
3.3.3 Efektivita.....	24
3.4 Gruzie – model radikálních reforem po roce 2004	24
3.4.1 Reformní kroky	24
3.4.2 Institucionální změny	24
3.4.3 Výsledky	25
3.5 Česká republika – smíšený model.....	25
3.5.1 Institucionální rámec.....	25
3.5.2 Kulturní a systémové faktory	25
3.6 Komparace vybraných přístupů	26

4	Bezpečnostní rizika spojená s korupcí	27
4.1	Úvod do bezpečnostních rizik spojených s korupcí	27
4.2	Korupce jako hrozba pro národní bezpečnost	28
4.3	Rizika spojená s korupcí v bezpečnostních složkách	28
4.3.1	Policie a donucovací orgány	29
4.3.2	Zpravodajské služby	29
4.3.3	Armáda a obranný sektor	30
4.4	Politická korupce jako bezpečnostní hrozba	30
4.5	Ekonomická bezpečnost a korupce	31
4.6	Korupce a organizovaný zločin	31
4.7	Dopady na krizové řízení a ochranu obyvatelstva	32
5	Aplikace zahraničních principů v českém prostředí	33
5.1	Úvod	33
5.2	Faktory ovlivňující přenositelnost zahraničních principů	33
5.3	Přenositelné prvky ze Švédska	34
5.3.1	Transparentnost veřejné správy	34
5.3.2	Profesní kultura úředníků	35
5.4	Přenositelné prvky ze Singapuru	35
5.4.1	Odměňování klíčových pozic	36
5.4.2	Vymahatelnost trestů	36
5.5	Přenositelné prvky z Gruzie	37
5.5.1	Digitalizace veřejné správy	37
5.5.2	Reforma policie	37
5.6	Nepřenositelné nebo obtížně přenositelné prvky	38
6	Komparace případových studií jako metoda kvalitativního výzkumu	40
6.1	Zařazení kapitoly do struktury práce	40
6.2	Metodologické vymezení komparativní analýzy	40
6.3	Výběr případových studií a zdrojů dat	41

6.4	Komparativní analýza vývoje CPI	43
6.5	Porovnání průměrné úrovně korupce	44
6.6	Stabilita institucionálního prostředí	45
6.7	Dynamika změn a reformní kapacita států	46
6.8	Komparace institucionálních aspektů nad rámec CPI.....	47
6.8.1	Transparentnost veřejné správy	47
6.8.2	Institucionální nezávislost kontrolních orgánů	49
6.8.3	Digitalizace veřejné správy	51
6.8.4	Vymahatelnost práva.....	53
7	Syntéza komparačních zjištění	55
	Závěr	57
	Seznam použitých zdrojů	59
	Seznam zkratk	62
	Seznam tabulek a grafů	62

Úvod

Korupce patří mezi nejdiskutovanější společenské problémy současnosti. Nejde pouze o porušení zákona, ale o jev, který narušuje základní principy správy věcí veřejných, oslabuje důvěru občanů ve stát a deformuje fungování demokratických institucí. Přestože je korupce spojována zejména s politickou sférou, její dopady zasahují i ekonomiku, bezpečnostní sektor, veřejné služby a celkový sociální rozvoj společnosti. Korupční jednání se navíc vyznačuje vysokou adaptabilitou a schopností proměňovat se podle konkrétních podmínek a prostředí, ve kterém se vyskytuje.

Významným poznatkem současných studií je, že státy bojují proti korupci odlišnými způsoby — někde převládá důraz na prevenci a transparentnost, jinde na centralizovanou kontrolu a tvrdou represi, případně na rozsáhlé institucionální reformy. Zahraniční modely (např. ve Švédsku, Singapuru či Gruzii) proto představují cennou inspiraci při hledání účinných způsobů, jak zvýšit integritu veřejné správy.

Česká republika se v mezinárodních indexech dlouhodobě pohybuje ve středních hodnotách, což naznačuje, že přestože existuje legislativní protikorupční rámec, výsledky jeho uplatňování nejsou pokaždé uspokojivé. Z tohoto důvodu je vhodné analyzovat strategie vybraných zemí, porovnat je a posoudit, jaké faktory přispívají k jejich úspěšnosti a zda mohou být uplatnitelné v českém prostředí.

Tato bakalářská práce se zaměřuje právě na srovnání vybraných mezinárodních přístupů k boji proti korupci ve veřejné správě, identifikaci jejich silných a slabých stránek a následně na hledání možností jejich využití v podmínkách České republiky. Teoretická část se zabývá vymezením korupce jako sociální patologie, jejím působením v bezpečnostní oblasti a institucionálními rámcovými modely. Praktická část práce se opírá o komparativní analýzu přístupů České republiky, Švédska, Gruzie a Singapuru a kvalitativní vyhodnocení vybraných případových studií.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Korupce ve veřejné správě představuje závažný společenský problém, který negativně ovlivňuje fungování demokratických institucí, ekonomickou stabilitu státu i důvěru občanů ve veřejnou moc. Její dopady se neomezují pouze na porušování právních předpisů, ale zasahují také oblast správy věcí veřejných, bezpečnosti a legitimacy rozhodovacích procesů. Přístupy jednotlivých států k potírání korupce se přitom významně liší a jsou ovlivněny zejména právním rámcem, mírou institucionální kontroly, kulturními normami, politickou tradicí a stupněm transparentnosti veřejné správy. Tyto rozdíly vytvářejí vhodný prostor pro komparativní analýzu, jejímž prostřednictvím lze identifikovat faktory vedoucí k vyšší či nižší efektivitě protikorupčních opatření.

Teoreticko-metodické východisko bakalářské práce vychází z konceptů dobré správy, institucionální analýzy a teorie správy věcí veřejných. Korupce je v práci chápána nejen jako právní nebo morální selhání jednotlivce, ale především jako systémový problém spojený s kvalitou fungování institucí veřejné správy. Práce se proto zaměřuje na analýzu institucionálních mechanismů, kontrolních nástrojů a právních rámců, které mají za cíl omezovat prostor pro korupční jednání a posilovat transparentnost a odpovědnost veřejné moci.

Hlavním cílem bakalářské práce je provést mezinárodní komparaci přístupů k potírání korupce ve veřejné správě a na základě tohoto srovnání identifikovat faktory, které přispívají k úspěšnosti protikorupčních strategií a mohou být využitelné v podmínkách České republiky. Vedlejším cílem práce je posoudit konkrétní nástroje a instituty uplatňované ve vybraných státech, zhodnotit jejich efektivitu z hlediska dopadu na důvěru občanů ve veřejnou správu a míru transparentnosti a provést srovnání institucionálních struktur a právních rámců v oblasti boje proti korupci.

Metodologicky je práce založena na kvalitativním výzkumném přístupu, který umožňuje hlubší porozumění rozdílům mezi jednotlivými národními systémy. Základní metodou je komparativní analýza přístupů k boji proti korupci ve veřejné správě ve vybraných státech, konkrétně v České republice, Švédsku, Gruzii a Singapuru. Tyto státy byly zvoleny záměrně, neboť představují rozdílné institucionální modely a úroveň úspěšnosti v potírání korupce – od dlouhodobě stabilních a transparentních systémů až po reformní nebo centralizované přístupy.

Analýza je založena na studiu odborné literatury, legislativních dokumentů, národních protikorupčních strategií a relevantních mezinárodních ukazatelů, zejména Indexu vnímání korupce (CPI) a ukazatelů World Bank Governance Indicators. Tyto zdroje jsou doplněny o vybrané případové studie, které umožňují ilustrovat praktické fungování protikorupčních opatření a jejich reálné dopady v konkrétních situacích. Kombinace těchto metod umožňuje komplexní pohled na problematiku korupce ve veřejné správě a vytváří prostor pro kritické zhodnocení možností přenosu zahraničních zkušeností do českého prostředí.

Zvolený metodologický postup reflektuje komplexnost zkoumaného problému a umožňuje naplnění stanoveného cíle práce. Přesto je nutné zohlednit určitá omezení výzkumu, zejména rozdílné kulturní a institucionální podmínky jednotlivých států a skutečnost, že mezinárodní indexy korupce vycházejí převážně z jejího vnímání. I přes tato omezení poskytuje práce relevantní analytický rámec pro posouzení efektivity protikorupčních přístupů a pro formulaci závěrů využitelných v podmínkách České republiky.

2 Sociální deviace, sociální patologie a místo korupce mezi nimi

2.1 Vymezení sociální deviace

Pojem sociální deviace představuje základní kategorii používanou v sociologii k popisu jednání, které se odchyluje od obecně přijímaných norem, hodnot nebo pravidel chování. Deviace neznamená pouze protiprávní chování – může zahrnovat i chování společensky nežádoucí, přestože není sankcionováno právem. Sociální vědy zdůrazňují, že deviace je relativní, protože normy se mění v čase i prostoru. Určité jednání může být akceptované v jedné společnosti, zatímco v jiné je považováno za nežádoucí nebo nelegální.

„Sociální normy můžeme definovat jako pravidla pro vědomé sociální jednání, předpisy pro sociální chování, očekávané chování anebo dokonce vyžadované sociální chování s charakterem kategorického imperativu“¹

Sociální deviace tvoří rozsáhlou škálu projevů lidského jednání a to od drobných přestupků až po organizovanou kriminalitu.

Toto vymezení podporuje i následující definice: „Deviaci můžeme definovat jako jednání, které není konformní vůči některé normě či soustavě norem, které velké množství osob v dané komunitě nebo společnosti akceptuje“²

---

¹ ONDREJKOVIČ, P. Kriminológia pre sociológov, sociálnych pracovníkov a sociálnych pedagógov. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, 2011. ISBN 978-80-8094-770-2.

² GIDDENS, A. Sociologie. 1. vydání. Praha: Argo, 1999. s. 185. ISBN 80-7203-124-4.

2.2 Sociální patologie a jejich hlavní charakteristiky

Sociální patologie lze chápat jako zvlášť závažné formy sociálních deviací, které mají negativní dopad na fungování společnosti, narušují mezilidské vztahy a ohrožují základní hodnoty. Do této kategorie bývají řazeny jevy jako kriminalita, alkoholismus, extremismus, domácí násilí, závislosti, prostituce nebo korupce.

Patologické jednání se vyznačuje systematičností nebo opakovaností, vysokou společenskou škodlivostí, ohrožením základních společenských institucí a narušením veřejného pořádku. Korupce do této skupiny spadá, protože narušuje základní principy správy věcí veřejných a způsobuje dlouhodobé systémové škody. Havrda a Vondráček upozorňují, že korupce se vymyká běžným formám deviantního jednání právě tím, že „parazituje na samotném mechanismu moci a rozhodování“.

Ve 2. polovině 19. století se Spencer zabýval myšlenkou, že existuje jistá paralela mezi patologií biologickou (chorobou) a patologií sociální, tedy chorobou společnosti, mezi biologickým a společenským organismem. Spencerovský biologismus je hlavní příčinou pozdějšího zamítní pojmu sociální patologie a jeho nahrazování pojmem sociální deviace³

---

³ KAPR, J., LINHART, J., FISCHEROVÁ, V., VODÁKOVÁ, A. 1997. Sociální deviace, sociologie nemoci a medicíny. 2. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství. ISBN 80-85850-03-6.

2.3 Korupce jako specifická forma sociální patologie

Korupci lze v širším sociologickém kontextu chápat jako patologické chování, které narušuje sociální normy a stabilitu společenských struktur. Jak uvádějí Fischer a Škoda, „sociální deviace a sociální patologie představují chování, které narušuje fungování sociálních norem a negativně ovlivňuje stabilitu jednotlivce i celé sociální skupiny“⁴. Korupce tak může být chápána jako specifická forma sociální deviace, jejíž důsledky přesahují individuální rovinu a dotýkají se fungování celé společnosti.

Již klasická česká sociologie poukazuje na to, že sociálně patologické jevy nejsou pouze individuálním selháním, ale především odrazem širších společenských problémů a poruch v sociálním uspořádání. Sociální patologie se zpravidla rozvíjí v prostředí, kde dochází k oslabení regulační funkce sociálních institucí a norem, což vytváří prostor pro vznik a toleranci nežádoucích forem chování. Tento pohled umožňuje nahlížet na korupci nikoliv pouze jako na selhání jednotlivce, ale jako na systémový problém vyplývající z nedostatečné sociální kontroly.

Na tento přístup navazuje i současná sociologická a kriminologická literatura. Podle Ondřejkoviče představují sociálně patologické jevy „nezdravé, nenormální, všeobecně nežádoucí společenské jevy“, kterým je přisuzována vyšší míra společenské závažnosti a nebezpečnosti a které porušují právní normy⁵. Sociální patologie se přitom zaměřuje zejména na takové formy deviace, jež představují vážnou hrozbu pro fungování společnosti a jejích institucí. Jak uvádí Mühlpachr, „sociální patologie se zabývá těmi formami deviace, které významně narušují sociální řád a stabilitu společnosti“⁶.

---

⁴ FISCHER, Slavomil; ŠKODA, Jiří. *Sociální patologie: Závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2014. s. 16. ISBN 978-80-271-3237-6

⁵ ONDŘEJKOVIČ, Peter et al. *Sociálna patológia*. Bratislava: VEDA, 2000. s. 9. ISBN 80-224-0666-0.

⁶ MÜHLPACHR, Petr. *Sociopatologie*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. s. 44. ISBN 978-80-210-4550-7.

Korupční jednání tak naplňuje základní znaky sociální patologie nejen svou nezákonností, ale i negativním dopadem na důvěru ve veřejné instituce a stabilitu společenského systému. Z psychologického hlediska lze sociální deviaci chápat jako jednání, které je společensky sankcionováno a porušuje platné normy, přičemž podle Hartla a Hartlové jde o „jednání, které porušuje normy platné v dané společnosti a je společensky sankcionováno“⁷. Vymezení sociální deviace se přitom v jednotlivých teoretických přístupech liší, neboť, jak upozorňuje Munková, „pojetí sociální deviace je vždy závislé na konkrétním chápání normy, moci a sociální kontroly“⁸.

---

⁷ HARTL, Pavel; HARTLOVÁ, Hana. *Velký psychologický slovník*. Praha: Portál, 2010. s. 593. ISBN 978-80-7367-686-5.

⁸ MUNKOVÁ, Gabriela. *Sociální deviace: přehled sociologických teorií*. Praha: Karolinum, 2001. s. 21. ISBN 80-246-0279-2.

2.4 Teoretické přístupy ke korupci

Korupci lze zkoumat z různých teoretických perspektiv, které umožňují komplexní pochopení jejích příčin, mechanismů vzniku i způsobů, jakými se udržuje ve společnosti. Jednotlivé přístupy se liší především tím, na jaké faktory kladou hlavní důraz, ať už se jedná o sociální vztahy, ekonomické motivace nebo institucionální uspořádání státu. V odborné literatuře se nejčastěji setkáváme se sociologickými, ekonomickými a politologickými teoriemi korupce, které se vzájemně doplňují a umožňují nahlížet na tento jev z více úhlů.

Sociologické teorie korupce vycházejí z předpokladu, že korupční jednání je do značné míry ovlivněno strukturou společnosti, kulturními normami a úrovní sociální kontroly. Důležitou roli zde hraje míra důvěry mezi občany a institucemi, stejně jako sociální legitimita veřejné moci. V prostředí, kde jsou společenské normy slabé nebo kde dochází k toleranci neformálních praktik, se korupce snadněji rozvíjí a postupně se stává běžnou součástí každodenního fungování veřejné správy. Michael Johnston patří mezi teoretiky, kteří spojují výskyt korupce s kvalitou demokracie a mírou občanské participace. Podle jeho pojetí se korupce nejčastěji objevuje v situacích, kdy jsou demokratické instituce slabé, málo transparentní nebo kde občané nemají pocit, že mohou efektivně ovlivňovat politické a správní procesy. Slabá sociální kontrola a nízká angažovanost veřejnosti tak vytvářejí prostor pro zneužívání moci.

Ekonomické a institucionální přístupy ke korupci se zaměřují především na racionální chování aktérů a na podmínky, které vytvářejí příležitosti ke korupčnímu jednání. Základním vysvětlujícím rámcem je tzv. *principal-agent model*, vycházející z delegování pravomocí ve veřejné správě. Stát nebo občan jako „principal“ svěřuje výkon moci „agentovi“, jímž je úředník či politik. Ke korupci dochází tehdy, pokud agent zneužije svěřenou pravomoc ve svůj prospěch, zejména v situaci nedostatečné kontroly a nízkého rizika sankce. Tento přístup rozpracovávají Rose-Ackermanová a Palifková, které zdůrazňují, že „corruption arises when institutions create incentives for abuse of power and fail to enforce accountability“⁹ Korupce je zde chápána jako důsledek selhání institucionálního nastavení, nikoli pouze jako individuální morální pochybení.

Politologické teorie korupce se soustředí na institucionální uspořádání státu, fungování politického systému a kvalitu veřejné správy. Zvláštní pozornost je věnována míře centralizace moci, stabilitě politických institucí a schopnosti státu prosazovat pravidla rovně vůči všem aktérům. Slabé instituce, nejasné kompetence nebo nadměrná koncentrace moci mohou vytvářet prostředí, ve kterém je korupce tolerována nebo dokonce systematicky využívána. Yves Mény popisuje korupci jako „patologii demokracie“¹⁰, která se nejčastěji objevuje tam, kde existuje napětí mezi deklarovanými veřejnými hodnotami a reálnými mechanismy jejich prosazování. V takových případech dochází k narušení rovnováhy mezi politickou mocí a kontrolními mechanismy, což snižuje důvěru občanů ve stát.

---

⁹ ROSE-ACKERMAN, Susan; PALIFKA, Bonnie J. *Corruption and Government: Causes, Consequences, and Reform*. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2016. 625 p. ISBN 978-1-107-08747-4.

¹⁰ MÉNY, Yves. *Corruption and Democracy*. Florence: European University Institute; Dordrecht: Kluwer Law International, 1996. 11 s. ISBN 978-90-411-0379-3.

2.5 Společenské dopady korupce v kontextu sociálních patologií

Korupce má rozsáhlé a dlouhodobé dopady na společnost, které ji řadí mezi nejzávažnější sociální patologie. Její negativní účinky se neprojevují pouze na individuální úrovni, ale především na úrovni celého společenského systému. Jedním z nejvýznamnějších důsledků korupce je oslabování důvěry občanů ve veřejné instituce a v samotný stát. Pokud mají občané pocit, že rozhodování ve veřejné správě není spravedlivé a transparentní, klesá jejich ochota respektovat pravidla a aktivně se podílet na veřejném životě.

Korupce zároveň zvyšuje náklady veřejné správy, neboť vede k neefektivnímu využívání veřejných prostředků, předraženým zakázkám a deformaci hospodářské soutěže. Zvýhodňování vybraných subjektů na úkor ostatních podporuje klientelismus a nepotismus, čímž dochází k narušení principu rovnosti a spravedlivého přístupu k veřejným službám. V dlouhodobém horizontu může tento stav vést k ekonomickému oslabení státu, sociálním nerovnostem a politické nestabilitě. V zemích s nízkou mírou institucionální kontroly a slabým právním státem mohou tyto procesy vyústit až v celkovou destabilizaci politického a bezpečnostního prostředí.

2.6 Vnímání a měření korupce

Vzhledem k latentní povaze korupčního jednání je její přímé měření velmi obtížné. Z tohoto důvodu se v praxi využívají nepřímé metody založené na hodnocení vnímání korupce odbornou i laickou veřejností. Mezi nejvýznamnější nástroje patří Index vnímání korupce (CPI), který je pravidelně zveřejňován organizací Transparency International, dále ukazatele Worldwide Governance Indicators (WGI) Světové banky nebo Global Corruption Barometer. Tyto nástroje poskytují srovnatelná data o míře vnímané korupce v jednotlivých státech a umožňují sledovat dlouhodobé trendy.

Je však nutné zdůraznit, že uvedené indexy nevyjadřují skutečný rozsah korupčního jednání, ale spíše míru jeho vnímání. Toto vnímání je ovlivněno řadou faktorů, jako jsou mediální pozornost, politické skandály nebo obecná důvěra veřejnosti ve státní instituce. Přesto mají tyto ukazatele významnou analytickou hodnotu, neboť reflektují celkové společenské klima a míru důvěry občanů ve veřejnou správu. Měření vnímání korupce tak představuje důležitý doplněk sociologického a institucionálního výzkumu a slouží jako jeden z nástrojů pro hodnocení efektivity protikorupčních politik.

Index vnímání korupce CPI hodnotí podle míry vnímání korupce kolem 180 zemí, a to na základě 12 zdrojů údajů od 11 nezávislých institucí, které mapují vnímanou korupci za poslední dva roky. Na stupnici 0–100, kde 100 označuje zemi téměř bez korupce a 0 znamená vysokou míru korupce.¹¹

---

¹¹ RADA VLÁDY PRO KOORDINACI BOJE S KORUPCÍ. Index CPI a BPI. In [Vlada.gov.cz](https://vlada.gov.cz) [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2023 [cit. 2026-02-10]. Dostupné z WWW: <https://vlada.gov.cz/cz/zahranicni-spoluprace/index-cpi-bpi/index-cpi-a-bpi-105998/>.

3 Mezinárodní přístupy k boji proti korupci

3.1 Úvod do mezinárodních přístupů

Boj proti korupci představuje globální problém, kterému čelí státy bez ohledu na svou ekonomickou vyspělost či politické zřízení. Přestože je korupce univerzálním jevem, jednotlivé země k jejímu potírání přistupují rozdílnými způsoby, které odrážejí jejich historický vývoj, institucionální kulturu, tradice veřejné správy a úroveň demokratického fungování. Mezinárodní komparace protikorupčních přístupů proto umožňuje porozumět tomu, proč některé státy dosahují dlouhodobě nízké míry korupce, zatímco jiné se s tímto problémem potýkají opakovaně.

Michael Johnston upozorňuje, že protikorupční strategie nelze mechanicky přenášet mezi jednotlivými státy, protože jejich účinnost je vždy podmíněna širším sociálním, politickým a institucionálním kontextem. Korupci je proto nutné chápat ve vztahu ke kvalitě demokratických institucí, míře odpovědnosti veřejné moci a možnostem občanské kontroly. Jak Johnston uvádí, „corruption is not simply a problem of bad individuals, but a symptom of deeper weaknesses in democratic accountability and institutional performance“¹².

Rozdíly v protikorupčních strategiích nelze vysvětlovat pouze rozdílnou právní úpravou, ale je nutné je chápat v širším politickém a institucionálním kontextu. Heywood upozorňuje, že korupce je úzce spjata se způsobem výkonu politické moci a s kvalitou mechanismů odpovědnosti, přičemž „political corruption cannot be understood without reference to power relations and accountability structures within the political system“¹³. Úspěšnost boje proti korupci je proto podmíněna nejen existencí formálních pravidel, ale především jejich důsledným uplatňováním a mírou institucionální kontroly.

---

¹² JOHNSTON, Michael. *Corruption, Contention and Reform: The Power of Deep Democratization*. Cambridge: Cambridge University Press, 2014. 4-6 s. ISBN 978-1-107-02328-1.

¹³ HEYWOOD, Paul M. *Political Corruption*. Oxford: Wiley-Blackwell, 2014. 176 p. ISBN 978-0-7456-6906-0.

3.2 Švédsko – model vysoké integrity a důvěry

Švédsko patří dlouhodobě mezi státy s nejnižší mírou vnímané korupce na světě. Úspěch švédského modelu boje proti korupci je založen především na kombinaci vysoké transparentnosti, silné institucionální kultury a dlouhodobě zakořeněné důvěry občanů ve veřejné instituce. Korupce je zde vnímána nejen jako porušení právních předpisů, ale především jako jednání, které je v rozporu se základními hodnotami veřejné služby.

3.2.1 Historický základ a institucionální kultura

Švédsko představuje typický příklad skandinávského modelu správního státu, který se vyznačuje otevřeností státní správy, decentralizovaným výkonem veřejné moci a vysokou mírou veřejné kontroly. Zásadní roli zde hraje princip veřejnosti úředních dokumentů, jenž umožňuje občanům široký přístup k informacím o činnosti veřejné správy. Tento princip funguje jako preventivní nástroj, protože omezuje prostor pro netransparentní rozhodování. Havrda a Vondráček v této souvislosti uvádějí, že „transparentnost a otevřenost státní správy výrazně snižují příležitosti ke korupčnímu jednání, aniž by bylo nutné spoléhat výhradně na represivní nástroje“.¹⁴

3.2.2 Instituce a legislativa

Protikorupční opatření ve Švédsku nejsou soustředěna do jediné centrální instituce, ale jsou rozložena mezi více nezávislých orgánů, zejména Ombudsmana parlamentu a Nejvyšší kontrolní úřad. Důraz je kladen na prevenci, etiku veřejné služby a osobní odpovědnost úředníků. Hodnoty CPI potvrzují stabilitu institucionálního prostředí a vysokou důvěru občanů ve veřejnou správu. Transparency International uvádí, že Švédsko „has strong democratic institutions and high levels of public sector transparency“.¹⁵

---

¹⁴ HAVRDA, Marek; VONDRÁČEK, Ondřej. *Korupce jako parazit: návod, jak ji porazit*. Praha: Sport-Press, 2013. 38-40 s. ISBN 978-80-87050-00-2.

¹⁵ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Czech Republic. In *Corruption Perceptions Index 2024* [online]. Berlin: Transparency International, 2025 [cit. 2026-01-27]. Dostupné z WWW: <https://www.transparency.org/en/countries/czech-republic>.

3.2.3 Hodnocení efektivity

Švédsko se dlouhodobě umisťuje na předních příčkách Indexu vnímání korupce (CPI), což odráží stabilitu jeho institucionálního prostředí a vysokou míru důvěry občanů ve stát. Nízká míra korupce je zde výsledkem dlouhodobého vývoje, nikoli krátkodobých represivních opatření.

3.3 Singapur – represivní a institucionálně centralizovaný model

Singapur představuje výrazně odlišný přístup k boji proti korupci, který je založen na centralizované moci, nulové toleranci vůči korupčnímu jednání a přísné vymahatelnosti práva.

3.3.1 Charakteristiky

Základním pilířem singapurského modelu je kombinace přísných trestů, silných kontrolních mechanismů a vysokého platového ohodnocení státních zaměstnanců. Klíčovou roli zde hraje Corrupt Practices Investigation Bureau (CPIB). Johnston upozorňuje, že „the certainty of punishment, rather than its severity alone, is crucial to the effectiveness of Singapore’s anti-corruption strategy“.¹⁶

3.3.2 Politické prostředí

Protikorupční politika Singapuru je úzce spjata s autoritativně stabilním politickým systémem, který umožňuje rychlé a rozhodné prosazování opatření. Tento model je však obtížně přenositelný do pluralitních demokratických systémů, neboť omezuje politickou soutěž a veřejnou kontrolu.

---

¹⁶ JOHNSTON, Michael. *Corruption, Contention and Reform: The Power of Deep Democratization*. Cambridge: Cambridge University Press, 2014. 168-169 s. ISBN 978-1-107-02328-1.

3.3.3 Efektivita

Díky důslednému uplatňování represivních nástrojů patří Singapur dlouhodobě mezi pět nejméně korupčních států světa. Úspěch tohoto modelu je však podmíněn specifickými politickými a kulturními faktory. Transparency International konstatuje, že Singapur „continues to be among the least corrupt countries in the world“.¹⁷

3.4 Gruzie – model radikálních reforem po roce 2004

Gruzie je příkladem státu, který po roce 2004 zahájil rozsáhlé institucionální reformy zaměřené na potírání systémové korupce.

3.4.1 Reformní kroky

Mezi klíčová opatření patřilo rozpuštění dopravní policie, rozsáhlá digitalizace veřejné správy, modernizace státních institucí a výrazné zjednodušení administrativních postupů. Tyto kroky vedly k omezení osobního kontaktu mezi úředníky a občany, čímž se snížil prostor pro korupční jednání.

3.4.2 Institucionální změny

Reformy byly doprovázeny vytvořením nových institucí a procesů založených na transparentnosti a elektronické komunikaci. David a Nett uvádějí, že gruzínské reformy ukazují, že „odstranění systémových příležitostí ke korupci může vést k rychlému zlepšení i v zemích s dlouhodobě vysokou mírou korupce“.¹⁸ Reformy byly provedeny komplexně a dotkly se celé struktury veřejné správy.

---

¹⁷ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Singapore. In Corruption Perceptions Index 2024 [online]. Berlin: Transparency International, 2025 [cit. 2026-01-27]. Dostupné z WWW: <https://www.transparency.org/en/countries/singapore>.

¹⁸ DAVID, Vít; NETT, Aleš. *Korupce v právu mezinárodním, evropském a českém*. Praha: C. H. Beck, 2007. 73-75 s. ISBN 978-80-7179-562-9.

3.4.3 Výsledky

Během několika let se Gruzie výrazně posunula v mezinárodních žebříčcích vnímání korupce. Tento vývoj potvrzuje, že strukturální reformy mohou vést k rychlému zlepšení, pokud jsou provedeny důsledně a komplexně. Transparency International však upozorňuje, že přestože došlo k pokroku, „challenges remain regarding the independence of institutions and political influence“.¹⁹

3.5 Česká republika – smíšený model

Česká republika představuje smíšený protikorupční model, který kombinuje relativně rozsáhlý právní rámec s omezenou efektivitou jeho praktického uplatňování.

3.5.1 Institucionální rámec

V českém prostředí působí řada kontrolních a represivních institucí, jako je Národní centrála proti organizovanému zločinu, Nejvyšší kontrolní úřad či Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran. Součástí systému jsou také nástroje, jako je zákon o střetu zájmů nebo registr smluv. Přesto je účinnost těchto opatření často oslabena fragmentací kompetencí a politickými zásahy.

3.5.2 Kulturní a systémové faktory

Yves Mény nahlíží korupci jako na systémovou poruchu demokracie, která vzniká v situacích, kdy existuje rozpor mezi deklarovanými veřejnými hodnotami a reálnými mechanismy jejich prosazování. Jak uvádí, „corruption appears where there is a gap between proclaimed public values and the actual practices of power“.²⁰ Tento rozpor oslabuje kontrolní mechanismy a snižuje důvěru občanů ve stát.

---

¹⁹ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Georgia. In Corruption Perceptions Index 2024 [online]. Berlin: Transparency International, 2025 [cit. 2026-01-27]. Dostupné z WWW: <https://www.transparency.org/en/countries/georgia>.

²⁰ MÉNY, Yves. *Corruption and Democracy*. Florence: European University Institute; Dordrecht: Kluwer Law International, 1996. 12-13 s. ISBN 978-90-411-0379-3.

3.6 Komparace vybraných přístupů

Komparace jednotlivých modelů ukazuje, že úspěšné protikorupční strategie se vyznačují především vysokou mírou transparentnosti, nízkou politizací veřejné správy a silnými nezávislými institucemi. Tyto faktory přispívají k vyšší důvěře veřejnosti ve státní instituce a zároveň omezují prostor pro vznik korupčního jednání. Zatímco Švédsko staví na preventivním přístupu a dlouhodobě formované institucionální kultuře založené na otevřenosti veřejné správy a vysoké etice veřejné služby, Singapur spoléhá především na represivní a centralizovaný model, který je charakteristický důslednou vymahatelností práva a silnými kontrolními institucemi. Gruzie představuje specifický případ země, která se snažila snížit míru korupce prostřednictvím rozsáhlých strukturálních reforem veřejné správy a digitalizace administrativních procesů. Česká republika se naopak potýká s určitou fragmentací protikorupčního systému a dlouhodobě nižší mírou důvěry veřejnosti ve státní instituce. Tyto rozdíly potvrzují, že efektivní boj proti korupci musí vždy vycházet z konkrétního institucionálního, politického i kulturního prostředí daného státu a že jednotlivé protikorupční strategie nelze jednoduše mechanicky přenášet mezi různými zeměmi.

4 Bezpečnostní rizika spojená s korupcí

4.1 Úvod do bezpečnostních rizik spojených s korupcí

Bezpečnostní rizika spojená s korupcí představují komplexní soubor negativních důsledků, které přesahují pouhé porušování právních norem a zahrnují narušení důvěry v veřejné instituce, oslabení fungování státní správy a snížení efektivity veřejných služeb. Korupční jednání, které se projevuje například v manipulaci veřejných zakázek, klientelismu či zneužívání pravomocí, není pouze individuálním selháním, nýbrž systémovým problémem, který může mít závažné dopady na národní bezpečnost, demokratickou kontrolu moci a sociální soudržnost. Tyto bezpečnostní rizika jsou umocněny jejich rozšířením v klíčových společenských sektorech, jako jsou zdravotnictví, školství, veřejné zakázky nebo veřejná správa.

Současné výzkumy poukazují na to, že korupce se v různých sektorech projevuje různou měrou a formou, což komplikuje její efektivní potírání a zvyšuje bezpečnostní rizika jak pro občany, tak pro státní instituce. Podle souhrnné zprávy projektu Korupce ve vybraných sektorech v České republice a možnosti jejího snížení, který analyzoval výskyt a konkrétní podoby korupce v šesti rizikových sektorech, „korupce ve vybraných veřejných sektorech představuje významnou překážku pro efektivní fungování státu a důvěry občanů ve veřejné instituce, přičemž její měření a analýza vyžaduje kombinaci expertních odhadů a kvalitativních metodických přístupů“²¹. Tento přístup zdůrazňuje, že samotné statistické a kvantitativní ukazatele nejsou dostačující pro pochopení bezpečnostních implikací korupce.

Bezpečnostní rizika spojená s korupcí zahrnují nejen oslabení institucionálních kontrolních mechanismů, ale i riziko narušení výkonu veřejné moci a ohrožení právního státu. Korupce v sektorech, kde existují významné veřejné zdroje a rozhodovací pravomoci, může vést k dlouhodobému podkopávání důvěry veřejnosti ve spravedlnost a transparentnost státní správy, což se promítá do nižší efektivity krizového řízení a zajištění bezpečnosti občanů.

---

²¹ BAŠNÁ, Kristýna; BUREŠ, Radim; FADRŇÝ, Dalibor; POSPÍŠILOVÁ, Jaroslava. *Korupce ve vybraných sektorech v české republice a možnosti jejího snížení*. Výzkumná zpráva. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2023. ISBN 978-80-7330-416-4.

4.2 Korupce jako hrozba pro národní bezpečnost

Z hlediska národní bezpečnosti představuje korupce významné riziko, protože narušuje schopnost státu vykonávat své základní funkce. Pokud jsou rozhodovací procesy ovlivňovány neformálními zájmy, dochází k oslabení autority veřejné moci a k narušení rovnováhy mezi politickou mocí a kontrolními mechanismy. Tento stav snižuje efektivitu bezpečnostní politiky a komplikuje prosazování strategických zájmů státu.

Korupce může ovlivňovat například rozhodování o bezpečnostních zakázkách, personální obsazení klíčových funkcí nebo alokaci zdrojů určených na obranu a vnitřní bezpečnost. Důsledkem je snížení operační schopnosti bezpečnostních institucí a zvýšená zranitelnost státu vůči bezpečnostním hrozbám.

Michael Johnston upozorňuje, že korupce se v takových případech stává systémovým problémem, který oslabuje schopnost demokratických institucí plnit své základní funkce. Jak uvádí, „corruption undermines the capacity of states to provide security, justice and public trust“.²² Tím se korupce posouvá z roviny individuálního selhání do roviny ohrožení národní bezpečnosti.

4.3 Rizika spojená s korupcí v bezpečnostních složkách

Korupce v bezpečnostních složkách státu patří mezi nejzávažnější formy korupčního jednání, neboť se dotýká institucí, jejichž hlavním úkolem je ochrana života, zdraví a majetku obyvatel. Pokud je narušena integrita těchto složek, dochází nejen k oslabení jejich funkčnosti, ale i k přímému ohrožení bezpečnosti státu.

---

²² JOHNSTON, Michael. *Corruption, Contention and Reform: The Power of Deep Democratization*. Cambridge: Cambridge University Press, 2014, s. 7–9. ISBN 978-1-107-02328-1.

4.3.1 Policie a donucovací orgány

V případě policie a dalších donucovacích orgánů se korupce může projevat selektivním vymáháním práva, krytím trestné činnosti nebo zneužíváním pravomocí. Takové jednání vede k narušení rovnosti před zákonem a k oslabení důvěry veřejnosti v právní stát. Pokud občané vnímají policii jako zkorumpovanou instituci, klesá jejich ochota spolupracovat s orgány činnými v trestním řízení, což dále snižuje efektivitu boje proti kriminalitě.

Chmelík a Tomica upozorňují, že „korupce v bezpečnostních složkách narušuje jejich základní poslání – ochranu života, zdraví a majetku občanů“.²³ Tento typ korupce je navíc obtížně odhalitelný, protože se odehrává v prostředí s omezenou veřejnou kontrolou.

4.3.2 Zpravodajské služby

Korupce ve zpravodajských službách představuje mimořádně závažné bezpečnostní riziko. Tyto instituce pracují s citlivými informacemi, jejichž zneužití nebo únik může mít přímý dopad na bezpečnost státu. Korupční jednání v této oblasti může vést k prodeji informací, ovlivňování zpravodajských výstupů nebo k narušení spolupráce se zahraničními partnery.

Zpravodajské služby jsou navíc charakteristické vysokou mírou utajení, což ztěžuje vnější kontrolu jejich činnosti. To zvyšuje riziko, že korupční jednání zůstane dlouhodobě neodhaleno a způsobí rozsáhlé bezpečnostní škody.

---

²³ CHMELÍK, Jan; TOMICA, Zdeněk. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011, s. 52–54. ISBN 978-80-7201-853-6.

4.3.3 Armáda a obranný sektor

V armádě a obranném sektoru se korupce často pojí s veřejnými zakázkami, nákupem vojenské techniky nebo s personálními otázkami. Neefektivní nebo netransparentní nakládání s prostředky určenými na obranu může vést ke snížení obranyschopnosti státu a k ohrožení jeho suverenity. Z bezpečnostního hlediska je problematické zejména to, že důsledky korupce v této oblasti se mohou projevit až v krizových situacích, kdy je již nelze snadno napravit.

4.4 Politická korupce jako bezpečnostní hrozba

Politická korupce představuje specifickou formu korupčního jednání, která má přímý dopad na bezpečnostní stabilitu státu. Pokud jsou politická rozhodnutí ovlivňována klientelistickými vazbami nebo finančními zájmy, dochází k deformaci demokratických procesů a k oslabení legitimacy politické moci. Tento stav může vést k polarizaci společnosti a ke ztrátě důvěry občanů v politický systém.

Yves Mény v této souvislosti upozorňuje, že „corruption weakens the authority of the state by eroding the legitimacy of public power“.²⁴ Oslabení legitimacy politických institucí následně komplikuje prosazování bezpečnostních opatření a snižuje schopnost státu reagovat na krizové situace.

---

²⁴ MÉNY, Yves. *Corruption and Democracy*. Florence: European University Institute; Dordrecht: Kluwer Law International, 1996, s. 14–16. ISBN 978-90-411-0379-3.

4.5 Ekonomická bezpečnost a korupce

Korupce má zásadní dopady také na ekonomickou bezpečnost státu. Neefektivní využívání veřejných prostředků, zkreslování hospodářské soutěže a zneužívání dotací vedou k oslabení ekonomických základů státu. Ekonomicky oslabený stát má omezenou schopnost financovat bezpečnostní složky, obranu a ochranu obyvatelstva.

David a Nett uvádějí, že „vede k systematickému oslabování ekonomických základů státu a vytváří prostor pro další bezpečnostní hrozby“.²⁵ Ekonomická a bezpečnostní dimenze korupce jsou tak úzce propojené a vzájemně se posilují.

4.6 Korupce a organizovaný zločin

Korupce vytváří příznivé podmínky pro rozvoj organizovaného zločinu, který využívá oslabených institucí a nedostatečné kontroly. Prostřednictvím korupčních vazeb může organizovaný zločin pronikat do veřejné správy, ovlivňovat rozhodování úřadů a získávat ochranu před trestním postihem.

Havrda a Vondráček upozorňují, že „korupce umožňuje organizovanému zločinu legalizovat své aktivity a oslabovat stát zevnitř“.²⁶ Propojení těchto jevů představuje jednu z nejvážnějších bezpečnostních hrozeb současnosti.

---

²⁵ DAVID, Vít; NETT, Aleš. *Korupce v právu mezinárodním, evropském a českém*. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 81–83. ISBN 978-80-7179-562-9.

²⁶ HAVRDA, Marek; VONDRÁČEK, Ondřej. *Korupce jako parazit: návod, jak ji porazit*. Praha: Sport-Press, 2013, s. 64–66. ISBN 978-80-87050-00-2.

4.7 Dopady na krizové řízení a ochranu obyvatelstva

Korupce má významné negativní dopady také v oblasti krizového řízení a ochrany obyvatelstva, kde může přímo ovlivnit schopnost státu předcházet mimořádným událostem, efektivně na ně reagovat a minimalizovat jejich následky. V prostředí, kde dochází k netransparentnímu rozhodování, zneužívání finančních prostředků či personálnímu klientelismu, je oslabena nejen důvěra veřejnosti ve státní instituce, ale i samotná funkčnost krizového systému. Krizové řízení je přitom založeno na principu předvídatelnosti, koordinace a rychlé mobilizace zdrojů. Pokud jsou tyto procesy deformovány korupčními praktikami, může dojít k výraznému snížení jejich efektivity.

Zvláště rizikovou oblastí jsou veřejné zakázky realizované v mimořádných situacích, kdy je kladen důraz na rychlost rozhodování a zjednodušení administrativních postupů. Právě tato zrychlená procedura však může vytvářet zvýšený prostor pro netransparentní jednání. Jak upozorňuje OECD, „emergency situations increase corruption risks in public procurement due to reduced oversight, accelerated procedures and concentration of decision-making powers“²⁷. V kontextu krizového řízení tak může docházet k neefektivnímu vynakládání prostředků určených na ochranu obyvatelstva, což následně snižuje kvalitu poskytovaných služeb a materiální připravenost státu.

Dalším problémem je oslabení koordinace mezi jednotlivými složkami krizového řízení. Ochrana obyvatelstva je založena na spolupráci státní správy, bezpečnostních složek a samosprávy. Pokud jsou vedoucí pozice obsazovány na základě osobních vazeb namísto odborné kvalifikace, může dojít ke zhoršení komunikace a k neefektivnímu rozhodování. Personální klientelismus tak představuje riziko nejen z hlediska etiky veřejné správy, ale i z hlediska reálné schopnosti reagovat na krizové situace.

V krizových situacích je přitom klíčová důvěra veřejnosti ve státní orgány. Obyvatelstvo musí být ochotno respektovat vydaná opatření a spolupracovat s veřejnými institucemi. Pokud je tato důvěra narušena korupčními praktikami, může dojít k oslabení legitimacy krizových opatření a ke komplikacím při jejich realizaci. Korupce se tak stává faktorem, který může významně zvyšovat dopady krizových situací na společnost a oslabovat odolnost státu.

---

²⁷ OECD. *Preventing Corruption in Public Procurement*. Paris: OECD Publishing, 2018. s. 23. ISBN 978-92-64-30747-1.

5 Aplikace zahraničních principů v českém prostředí

5.1 Úvod

Zahraníční zkušenosti s potíráním korupce představují významný zdroj poznatků pro úvahy o vývoji českého institucionálního prostředí. Přestože jednotlivé státy dosahují rozdílných výsledků, lze mezi nimi identifikovat určité společné principy, zejména důraz na funkční instituce, transparentnost rozhodování a vymahatelnost pravidel. Je však nutné zdůraznit, že protikorupční strategie nelze mechanicky přebírat, neboť jejich efektivita je podmíněna širším sociálním a institucionálním kontextem. Jak upozorňuje Johnston, „corruption is not simply a problem of bad individuals, but a symptom of deeper weaknesses in democratic accountability and institutional performance“.²⁸ Z toho vyplývá, že přenos zahraničních prvků musí být vždy spojen s adaptací na domácí podmínky.

5.2 Faktory ovlivňující přenositelnost zahraničních principů

Možnost aplikace zahraničních protikorupčních opatření v českém prostředí je ovlivněna především strukturou veřejné správy, právním rámcem a politickou kulturou. Zásadní roli hraje také míra důvěry občanů ve veřejné instituce a stabilita úřednického aparátu. Opatření, která jsou účinná v prostředí s dlouhodobě stabilní a profesionální státní správou, nemusí automaticky fungovat v podmínkách častých personálních změn nebo silné politizace úřadů.

Mény upozorňuje, že korupce v demokratických systémech vzniká zejména tam, kde existuje nesoulad mezi deklarovanými hodnotami a reálným fungováním institucí. Jak uvádí, „corruption appears where there is a gap between proclaimed public values and the actual practices of power“.²⁹ Tento rozpor je klíčovým faktorem, který ovlivňuje i přenositelnost zahraničních modelů.

---

²⁸ JOHNSTON, Michael. *Corruption, Contention and Reform: The Power of Deep Democratization*. Cambridge: Cambridge University Press, 2014, s. 4–6. ISBN 978-1-107-02328-1.

²⁹ MÉNY, Yves. *Corruption and Democracy*. Florence: European University Institute; Dordrecht: Kluwer Law International, 1996, s. 11–14. ISBN 978-90-411-0379-3.

5.3 Přenositelné prvky ze Švédska

Švédsko je dlouhodobě považováno za jeden z nejméně korupčních států světa, přičemž tohoto výsledku dosahuje především díky kombinaci transparentní veřejné správy, silné institucionální kultury a vysoké míry důvěry mezi státem a občany. Při posuzování přenositelnosti švédského modelu do českého prostředí je nutné zohlednit odlišný historický vývoj, institucionální kulturu i společenská očekávání. Přesto lze identifikovat několik prvků, které jsou adaptovatelné bez nutnosti zásadních systémových změn.

5.3.1 Transparentnost veřejné správy

Švédský model otevřenosti veřejné správy, založený na dlouhodobě uplatňovaném principu veřejnosti dokumentů, představuje jeden z nejúčinnějších preventivních nástrojů proti korupci. Transparentnost zde nefunguje pouze jako kontrolní mechanismus, ale také jako prostředek k posilování důvěry občanů ve státní instituce. Veřejný přístup k informacím je vnímán jako standard, nikoliv jako výjimka, což výrazně omezuje prostor pro netransparentní rozhodování.

Česká republika sice disponuje zákonem o svobodném přístupu k informacím a nástroji, jako je registr smluv, avšak praktická aplikace těchto institutů je často zatížena administrativními překážkami, dlouhými lhůtami a nejednotným výkladem povinností ze strany úřadů. Přenositelné prvky ze švédského modelu proto spočívají zejména ve zjednodušení přístupu k veřejným dokumentům, rozšíření povinnosti aktivního zveřejňování informací a v posílení standardizace zveřejňovaných dat. Transparentnost by tak nebyla chápána pouze jako reakce na žádost občana, ale jako přirozená součást fungování veřejné správy.

5.3.2 Profesionální kultura úředníků

Významným rysem švédského přístupu je vysoká profesionální kultura úředníků, která je založena na etice veřejné služby, odbornosti a nízké míře politizace státní správy. Úředníci jsou vnímáni jako profesionálové sloužící veřejnému zájmu, nikoliv jako vykonavatelé politických rozhodnutí bez vlastní odpovědnosti.

V českém prostředí by bylo možné tyto principy adaptovat prostřednictvím systematictějšího vzdělávání úředníků, zejména v oblasti etiky, prevence střetu zájmů a odpovědnosti při výkonu veřejné moci. Přínosné by bylo také pravidelné ověřování odborných znalostí a jasnější vymezení profesionálních standardů, které by posílily vnímání úřednické profese jako odborné a apolitické činnosti. Dlouhodobým efektem by mohlo být snížení tolerance vůči neformálním praktikám a zvýšení důvěry veřejnosti ve státní správu.

5.4 Přenositelné prvky ze Singapuru

Singapur představuje specifický model boje proti korupci, který kombinuje silnou institucionální kontrolu, vysokou osobní odpovědnost veřejných činitelů a důsledné vymáhání práva. Přestože politický a kulturní kontext Singapuru se výrazně liší od evropského prostředí, některé jeho nástroje lze do českého systému adaptovat v upravené podobě.

5.4.1 Odměňování klíčových pozic

Jedním z klíčových prvků singapurského modelu je nadstandardní odměňování státních zaměstnanců na klíčových pozicích. Cílem tohoto opatření není pouze motivace k vyššímu výkonu, ale především snížení ekonomických pobídek ke korupčnímu jednání. Vysoká mzda je zde chápána jako protiváha vysoké osobní odpovědnosti a přísných sankcí.

V českém prostředí by bylo možné tento princip aplikovat selektivně, zejména u pozic, které jsou vystaveny vysokému korupčnímu riziku. Jedná se například o specialisty v oblasti informačních technologií, vyšetřovatele hospodářské kriminality, analytiku Nejvyššího kontrolního úřadu nebo kontrolní pracovníky ve veřejné správě. Cílené zvýšení odměňování těchto profesí by mohlo přispět ke zvýšení stability personálu a snížení rizika odlivu odborníků do soukromého sektoru.

5.4.2 Vymahatelnost trestů

Přísnost trestů za korupci v Singapuru není v plném rozsahu přenositelná do českého právního prostředí, a to zejména z důvodu odlišných právních tradic a důrazu na ochranu základních práv. Přesto lze identifikovat přenositelné aspekty v oblasti procesní efektivity a vymahatelnosti práva.

V českém kontextu by bylo vhodné zaměřit se na zrychlení trestních řízení, posílení specializace státních zástupců a soudců v oblasti korupčních trestných činů a vytvoření jednotných metodických manuálů pro jejich vyšetřování. Tyto kroky by mohly vést ke zvýšení předvídatelnosti a účinnosti postihů, což je jeden z klíčových faktorů prevence korupce.

5.5 Přenositelné prvky z Gruzie

Gruzie je příkladem státu, který dokázal v relativně krátkém časovém období výrazně omezit rozšířenou korupci prostřednictvím radikálních institucionálních reforem. Přestože některé kroky byly podmíněny specifickým politickým kontextem, řada opatření je inspirativní i pro české prostředí.

5.5.1 Digitalizace veřejné správy

Jedním z nejvýznamnějších prvků gruzínské reformy byla rozsáhlá digitalizace veřejné správy, jejímž cílem bylo minimalizovat přímý kontakt mezi úředníkem a občanem. Omezení osobního rozhodování a zavedení automatizovaných procesů výrazně snížilo prostor pro korupční jednání.

V České republice by bylo možné tento přístup dále rozvíjet prostřednictvím rozšíření funkcionalit Portálu občana, sjednocení práce s datovými schránkami a digitalizace klíčových správních řízení, jako jsou stavební nebo živnostenská řízení. Automatizace rutinních procesů by zároveň umožnila úředníkům soustředit se na odbornější činnosti a snížit administrativní zátěž.

5.5.2 Reforma policie

Reforma policie v Gruzii byla zaměřena nejen na personální obměnu, ale také na změnu vztahu mezi bezpečnostními složkami a veřejností. Zvýšení transparentnosti policejní práce a důraz na viditelnost a profesionalitu přispěly k obnovení důvěry občanů.

V českém prostředí by bylo možné inspirovat se zejména modernizací kontaktních míst policie, rozšířením civilních administrativních pozic a zavedením technických opatření, jako je povinné nahrávání vybraných interakcí mezi policisty a občany. Tato opatření by mohla posílit kontrolu policejní činnosti a zároveň chránit jak občany, tak samotné policisty.

5.6 Nepřenositelné nebo obtížně přenositelné prvky

Navzdory řadě inspirativních zahraničních příkladů existují protikorupční prvky, které nelze do českého prostředí přenést bez zásadních úprav nebo které jsou s ním zcela neslučitelné. Tyto limity vyplývají především z odlišného politického uspořádání, právní kultury a společenských očekávání v jednotlivých státech. Přenositelnost protikorupčních opatření proto nelze posuzovat izolovaně, ale vždy v kontextu širšího institucionálního a kulturního rámce.

Za obtížně přenositelné lze považovat zejména autoritativní styl řízení a vysokou míru represivních opatření uplatňovaných v Singapuru. Tyto nástroje jsou úzce provázány s tamním politickým systémem, silnou centralizací moci a omezeným prostorem pro veřejnou kontrolu. V podmínkách České republiky, která je součástí evropského právního prostoru a klade důraz na ochranu základních práv a svobod, by podobný přístup narážel na významné ústavní a společenské bariéry. Přestože vysoká efektivita singapurského modelu v boji proti korupci je nesporná, jeho represivní charakter nelze považovat za plně kompatibilní s demokratickými principy uplatňovanými v evropských státech.

Obtížně přenositelné jsou rovněž kulturně podmíněné prvky švédského modelu, zejména vysoká míra společenské důvěry, dlouhodobě zakořeněná etika veřejné služby a nízká tolerance vůči neformálním praktikám. Tyto faktory nejsou výsledkem krátkodobých politických opatření, ale dlouhodobého historického vývoje, stabilních institucí a specifického vztahu mezi státem a občany. V českém prostředí, kde je důvěra ve veřejné instituce dlouhodobě nižší, by mechanické převzetí těchto prvků bez paralelních změn v oblasti politické kultury a vzdělávání nepřineslo očekávané výsledky.

Specifický problém představuje také přenos gruzínského modelu radikálních institucionálních a personálních reforem. Přestože tyto reformy vedly k výraznému omezení korupce, jejich realizace byla podmíněna mimořádnou politickou situací a ochotou k rychlým a zásadním zásahům do fungování státních institucí. V českém právním a politickém rámci by podobný postup narážel na významné překážky, zejména v oblasti ochrany zaměstnaneckých práv, stability veřejné správy a právní jistoty.

Tyto skutečnosti potvrzují, že přenositelnost protikorupčních opatření je vždy podmíněna širším společenským a institucionálním kontextem. Jak upozorňuje Heywood, „anti-corruption measures cannot be transferred mechanically from one country to another, as their effectiveness depends heavily on institutional capacity, political culture and social norms“³⁰. Úspěšná protikorupční politika proto musí vycházet z domácích podmínek a být přizpůsobena konkrétním potřebám a možnostem daného státu.

---

³⁰ HEYWOOD, Paul M. *Political Corruption: Problems and Perspectives*. London: Routledge, 2015. s. 132–133. ISBN 978-0-415-71362-8.

6 Komparace případových studií jako metoda kvalitativního výzkumu

6.1 Zařazení kapitoly do struktury práce

Tato kapitola představuje praktickou část bakalářské práce a navazuje na teoretická východiska a mezinárodní srovnání přístupů k boji proti korupci ve veřejné správě, která byla rozpracována v předchozích kapitolách. Cílem této části je aplikovat získané poznatky prostřednictvím kvalitativní komparace vybraných případových studií a ověřit, zda rozdílné institucionální přístupy jednotlivých států nacházejí odraz v rozdílné míře vnímané korupce a kvalitě veřejné správy.

Praktická část je založena na kombinaci kvantitativních indikátorů a kvalitativního hodnocení institucionálních aspektů. Tento přístup umožňuje nejen popsat aktuální stav, ale také interpretovat širší souvislosti mezi fungováním veřejné správy a úrovní korupce.

6.2 Metodologické vymezení komparativní analýzy

Pro účely této práce byla zvolena metoda kvalitativní komparativní analýzy případových studií, která je vhodná pro porovnávání států s odlišným politickým, institucionálním a historickým vývojem. Komparace je provedena podle principu most different systems, tedy porovnání systémů, které se v mnoha ohledech liší, avšak čelí shodnému problému – korupci ve veřejné správě.

Metoda umožňuje identifikovat podobnosti a rozdíly mezi jednotlivými státy a analyzovat, jaký vliv mají institucionální faktory, transparentnost a vymahatelnost práva na dlouhodobý vývoj korupčního prostředí. V rámci bakalářské práce je tento přístup vhodný, neboť nevyžaduje rozsáhlá primární data, ale pracuje s dostupnými mezinárodními indikátory a jejich interpretací.

6.3 Výběr případových studií a zdrojů dat

Jako případové studie byly zvoleny čtyři státy: Česká republika, Švédsko, Singapur a Gruzie. Výběr těchto zemí nebyl náhodný, ale vycházel z jejich rozdílného postavení v mezinárodních žebříčcích vnímání korupce a z odlišných přístupů k boji proti korupci ve veřejné správě. Zatímco Švédsko a Singapur patří dlouhodobě mezi státy s velmi nízkou mírou vnímané korupce, Česká republika a Gruzie se nacházejí ve středním pásmu hodnocení. Tyto rozdíly umožňují analyzovat nejen úspěšné modely protikorupční politiky, ale také identifikovat faktory, které mohou ovlivňovat rozdílnou efektivitu jednotlivých přístupů.

Zvolený výběr států zároveň umožňuje porovnání různých institucionálních modelů veřejné správy. Švédsko představuje příklad stabilního demokratického systému s dlouhodobě vysokou mírou transparentnosti a důvěry ve veřejné instituce. Singapur je často uváděn jako model silně centralizovaného a represivně orientovaného protikorupčního systému, který klade důraz na přísnou vymahatelnost práva a vysokou odpovědnost veřejných činitelů. Gruzie je naopak příkladem státu, který v posledních desetiletích prošel rozsáhlými reformami veřejné správy a snažil se o systematické omezení korupce prostřednictvím institucionálních změn a digitalizace státní správy. Česká republika představuje případ státu s relativně rozvinutým právním rámcem, avšak s přetrvávajícími problémy v oblasti institucionální koordinace a důvěry veřejnosti ve státní instituce.

Základním empirickým zdrojem dat pro komparaci je Index vnímání korupce (CPI) vydávaný organizací Transparency International. Tento index patří mezi nejčastěji používané indikátory pro mezinárodní srovnávání míry korupce, přičemž hodnotí vnímání korupce ve veřejném sektoru na škále od 0 do 100 bodů. Vyšší hodnota indexu znamená nižší míru vnímané korupce a naopak nižší hodnota poukazuje na vyšší míru korupčního prostředí. Jak uvádí oficiální materiály vlády České republiky, „Index vnímání korupce hodnotí státy podle míry vnímané korupce ve veřejném sektoru a je založen na kombinaci několika mezinárodních průzkumů a expertních hodnocení“.³¹

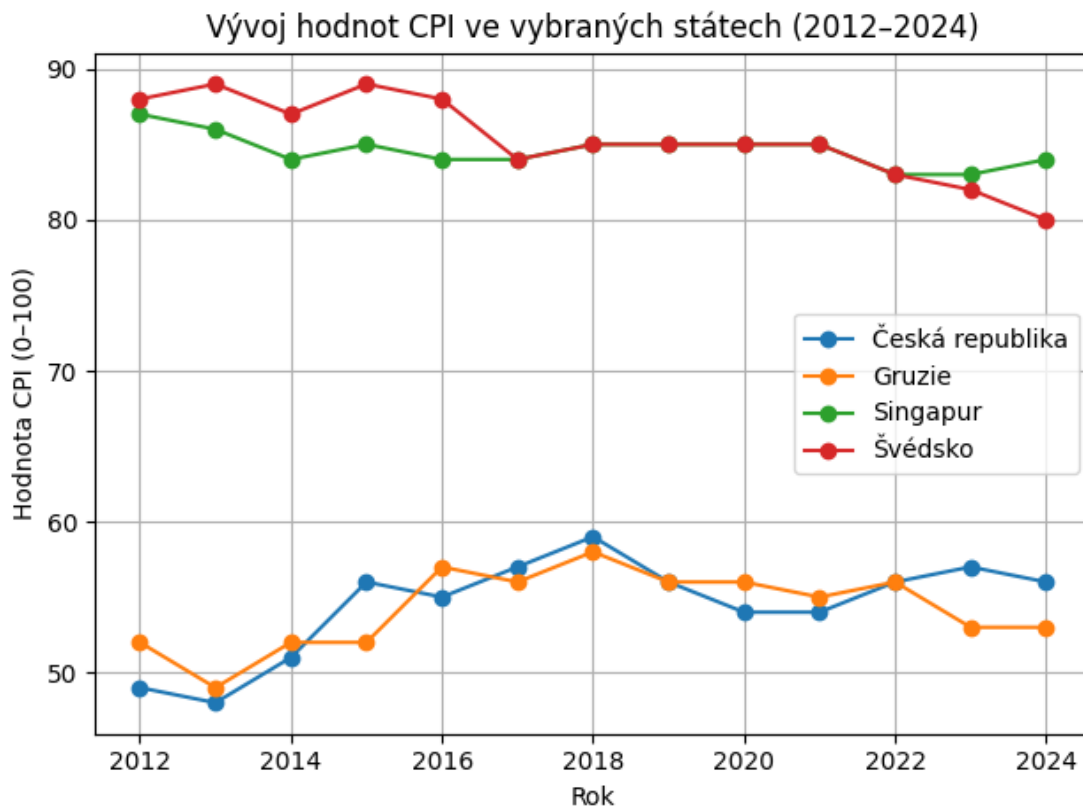
³¹ RADA VLÁDY PRO KOORDINACI BOJE S KORUPCÍ. Index CPI a BPI. In: Vláda ČR [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2023 [cit. 2026-02-10]. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/zahranicni-spoluprace/index-cpi-bpi/index-cpi-a-bpi-105998/>.

Pro účely této analýzy byly využity hodnoty CPI za období 2012–2024, které byly graficky zpracovány a slouží jako vizuální podklad pro porovnání dlouhodobých trendů ve sledovaných státech. Grafické zobrazení dat umožňuje nejen přehledné srovnání aktuální situace v jednotlivých zemích, ale také identifikaci vývoje v čase, včetně případných výkyvů nebo změn souvisejících s reformami veřejné správy či politickými změnami.

Kombinace kvantitativních dat vycházejících z indexu CPI a kvalitativního hodnocení vybraných institucionálních aspektů umožňuje komplexnější komparativní analýzu. Cílem této části práce je nejen porovnat samotné hodnoty indexu, ale také interpretovat širší souvislosti, které mohou vysvětlovat rozdíly mezi jednotlivými státy a jejich přístupy k potírání korupce ve veřejné správě.

6.4 Komparativní analýza vývoje CPI

Graf 1 CPI

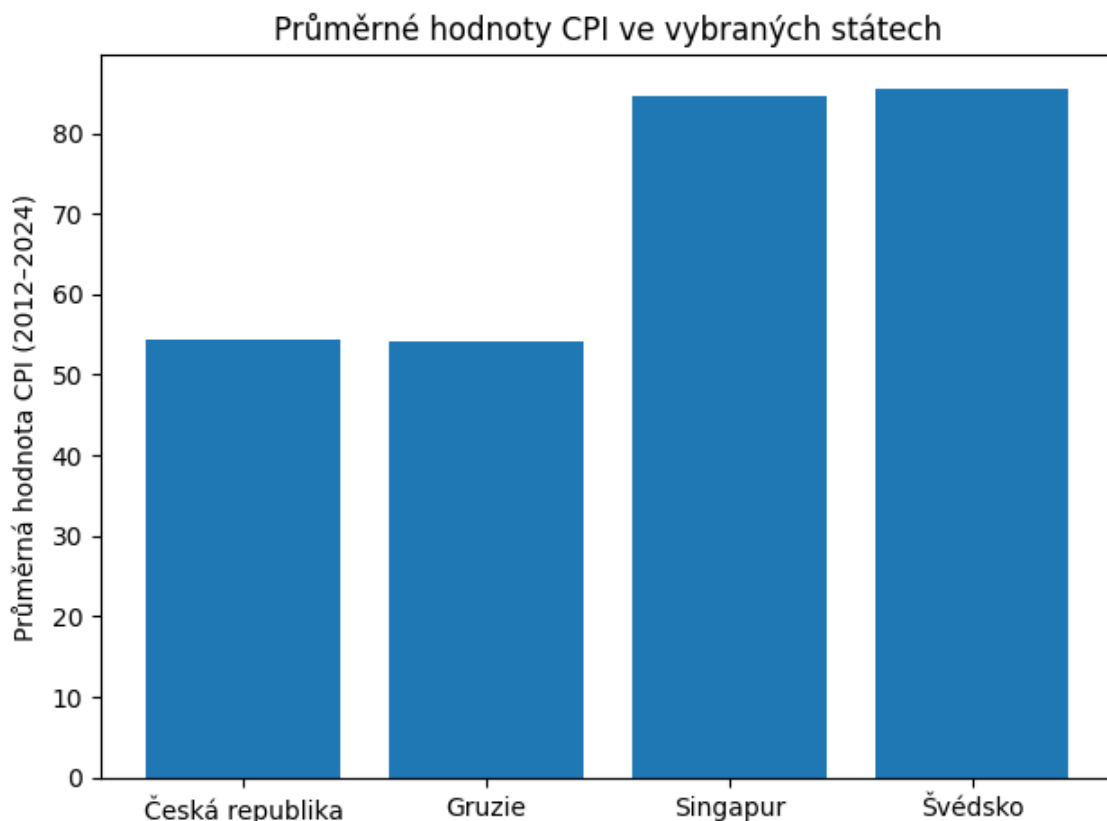

Graf č. 1 poskytuje základní přehled dlouhodobého vývoje vnímané korupce ve sledovaných státech. Z grafu je patrné výrazné rozdělení států do dvou skupin. Švédsko a Singapur dlouhodobě dosahují vysokých hodnot CPI, což svědčí o nízké míře vnímané korupce ve veřejné správě. Naproti tomu Česká republika a Gruzie se pohybují ve středním pásmu hodnot CPI, přičemž jejich vývoj je charakteristický větším kolísáním. Organizace Transparency International uvádí, že „země s vysokými hodnotami CPI jsou zpravidla charakteristické stabilními institucemi, transparentním rozhodováním a vysokou mírou odpovědnosti veřejných činitelů“.³²

³² TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Singapore. In: Corruption Perceptions Index 2024 [online]. Berlin: Transparency International, 2025 [cit. 2026-01-25]. Dostupné z: <https://www.transparency.org/en/cpi/2024/index/sgp>.

6.5 Porovnání průměrné úrovně korupce

Graf 2 CPI

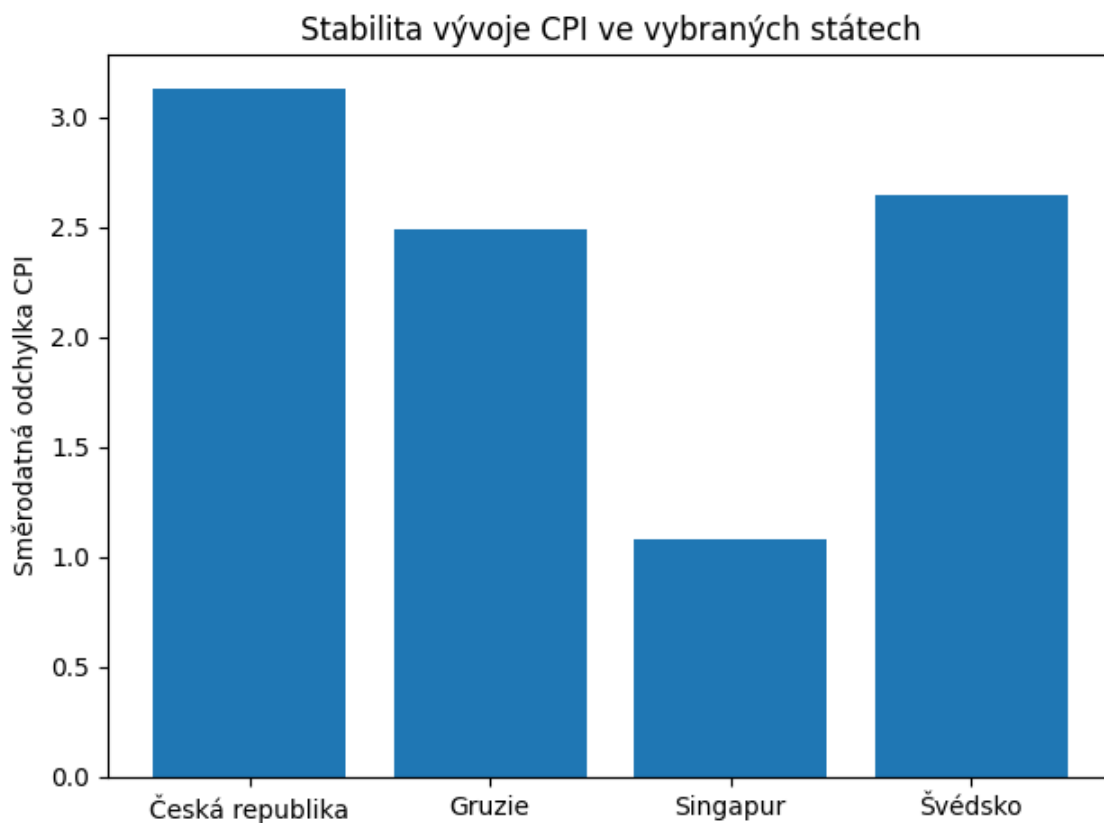

Graf č. 2 znázorňuje průměrné hodnoty CPI za celé sledované období. Výsledky potvrzují dlouhodobou dominanci Švédska a Singapuru, které výrazně převyšují Českou republiku a Gruzii. Tento rozdíl naznačuje, že nízká míra korupce není výsledkem krátkodobých opatření, ale dlouhodobě stabilního institucionálního rámce a vysoké míry transparentnosti veřejné správy. Transparency International v této souvislosti zdůrazňuje, že „trvale vysoké hodnoty CPI jsou typické pro státy s dlouhodobě stabilním institucionálním prostředím a efektivními kontrolními mechanismy“.³³

³³ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Singapore. In: Corruption Perceptions Index 2024 [online]. Berlin: Transparency International, 2025 [cit. 2026-01-25]. Dostupné z: <https://www.transparency.org/en/cpi/2024/index/sgp>.

6.6 Stabilita institucionálního prostředí

Graf 3 CPI

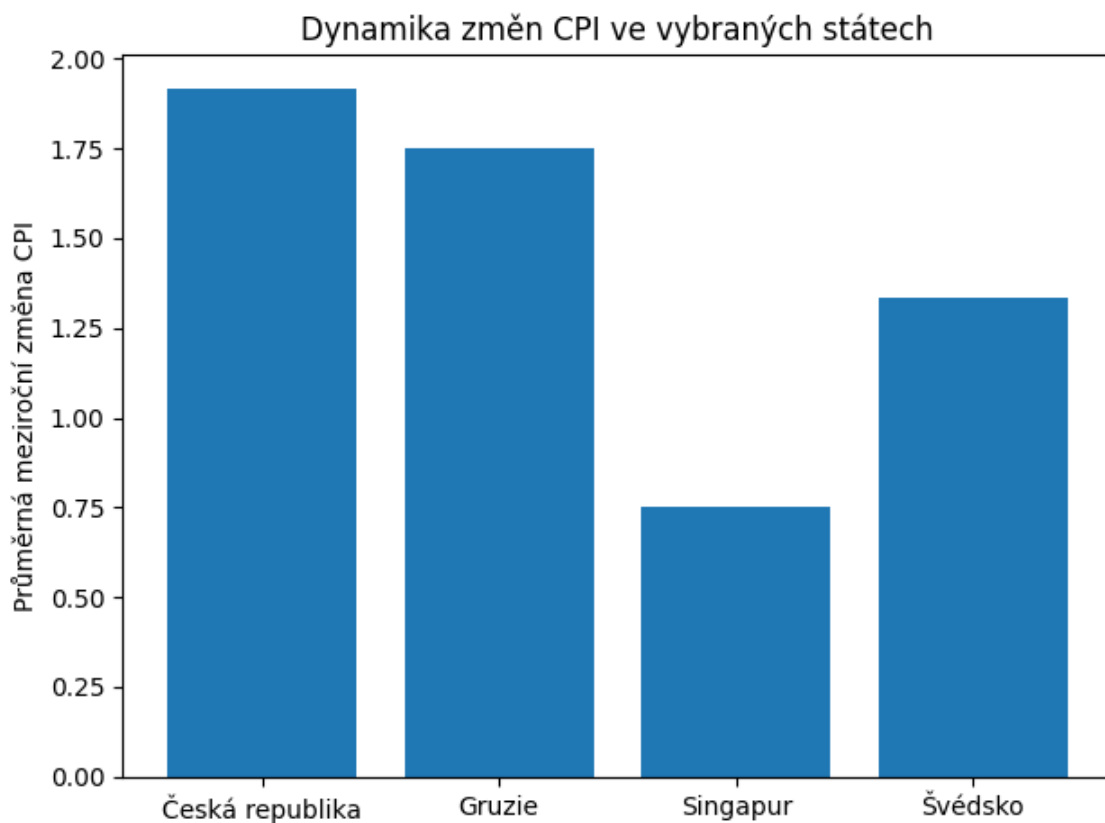

Graf č. 3 zachycuje míru kolísání hodnot CPI v čase. Nižší variabilita u Singapuru a Švédska svědčí o stabilním institucionálním prostředí a předvídatelnosti veřejné správy. Vyšší hodnoty u České republiky a Gruzie mohou odrážet politickou nestabilitu, reformní období nebo nejednotnost protikorupčních opatření. Transparency International upozorňuje, že „stabilita institucí a dlouhodobě fungující kontrolní mechanismy patří mezi klíčové faktory, které přispívají k udržení nízké míry korupce“.³⁴

³⁴ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Czech Republic. In: Corruption Perceptions Index 2024 [online]. Berlin: Transparency International, 2025 [cit. 2026-01-27]. Dostupné z: <https://www.transparency.org/en/countries/czech-republic>.

6.7 Dynamika změn a reformní kapacita států

Graf 4 CPI

Graf č. 4 ukazuje, že Gruzie vykazuje vyšší dynamiku změn než ostatní státy, což odpovídá období rozsáhlých strukturálních reforem veřejné správy. Česká republika rovněž vykazuje relativně vysokou meziroční proměnlivost, avšak bez výrazného dlouhodobého trendu zlepšování. Singapur a Švédsko se vyznačují nízkou dynamikou změn, která souvisí s dlouhodobě konsolidovaným institucionálním modelem. Podle Transparency International „dlouhodobě stabilní hodnoty CPI obvykle odrážejí stabilní institucionální rámec a vysokou míru důvěry veřejnosti ve státní instituce“.³⁵

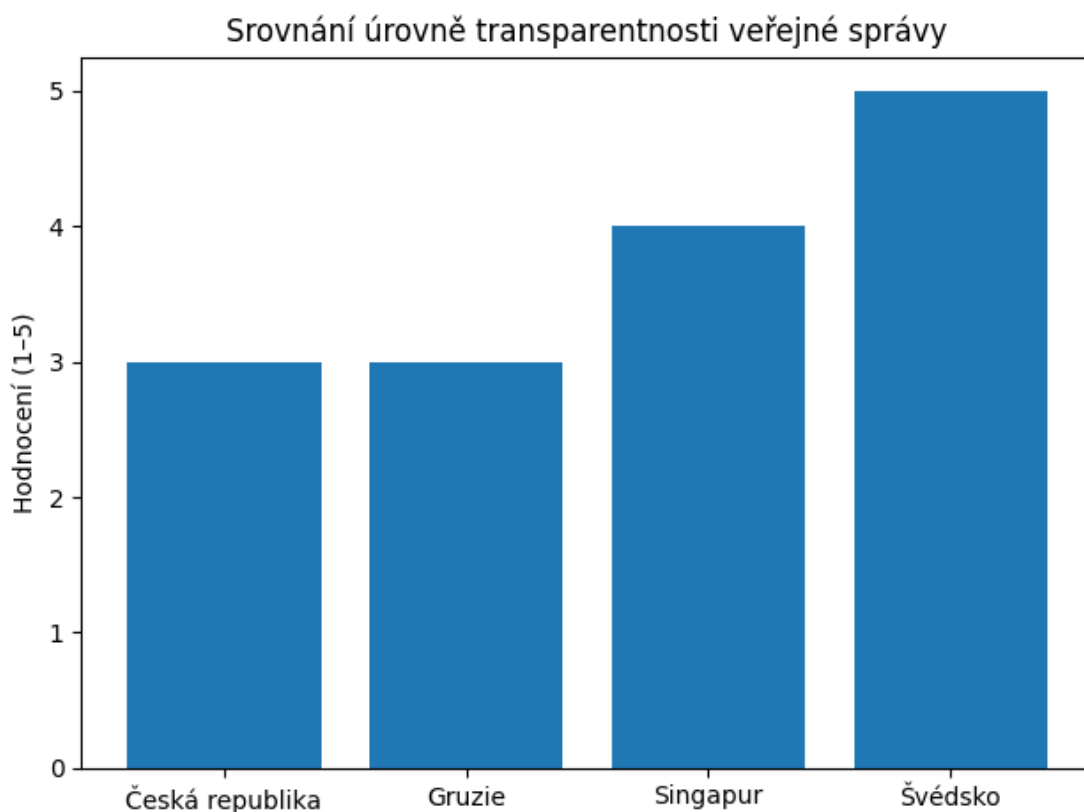
³⁵ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Czech Republic. In: Corruption Perceptions Index 2024 [online]. Berlin: Transparency International, 2025 [cit. 2026-01-27]. Dostupné z: <https://www.transparency.org/en/countries/czech-republic>.

6.8 Komparace institucionálních aspektů nad rámec CPI

Vedle samotných hodnot CPI byla provedena kvalitativní komparace vybraných institucionálních aspektů, které mají přímý vliv na míru korupce ve veřejné správě. Tyto aspekty byly hodnoceny na ordinální škále 1–5 a slouží k ilustraci rozdílů mezi státy. Jak uvádějí materiály vlády České republiky k indexu CPI, „hodnocení míry korupce je nutné interpretovat v širším institucionálním kontextu, zejména s ohledem na transparentnost, institucionální kontrolu a vymahatelnost práva“.³⁶

6.8.1 Transparentnost veřejné správy

Graf 5 Transparentnost

³⁶ RADA VLÁDY PRO KOORDINACI BOJE S KORUPCÍ. Index CPI a BPI. In: Vláda ČR [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2023 [cit. 2026-02-10]. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/zahranicni-spoluprace/index-cpi-bpi/index-cpi-a-bpi-105998/>.

Švédsko dosahuje nejvyšší úrovně transparentnosti veřejné správy ze sledovaných států, což odpovídá jeho dlouhodobé tradici otevřenosti státních institucí a vysoké míře veřejné kontroly výkonu veřejné moci. Transparentnost zde není pouze legislativní princip, ale také součást institucionální kultury veřejné správy. Veřejnost má široký přístup k informacím o činnosti státních orgánů a kontrolní mechanismy fungují relativně efektivně, což výrazně omezuje prostor pro netransparentní rozhodování.

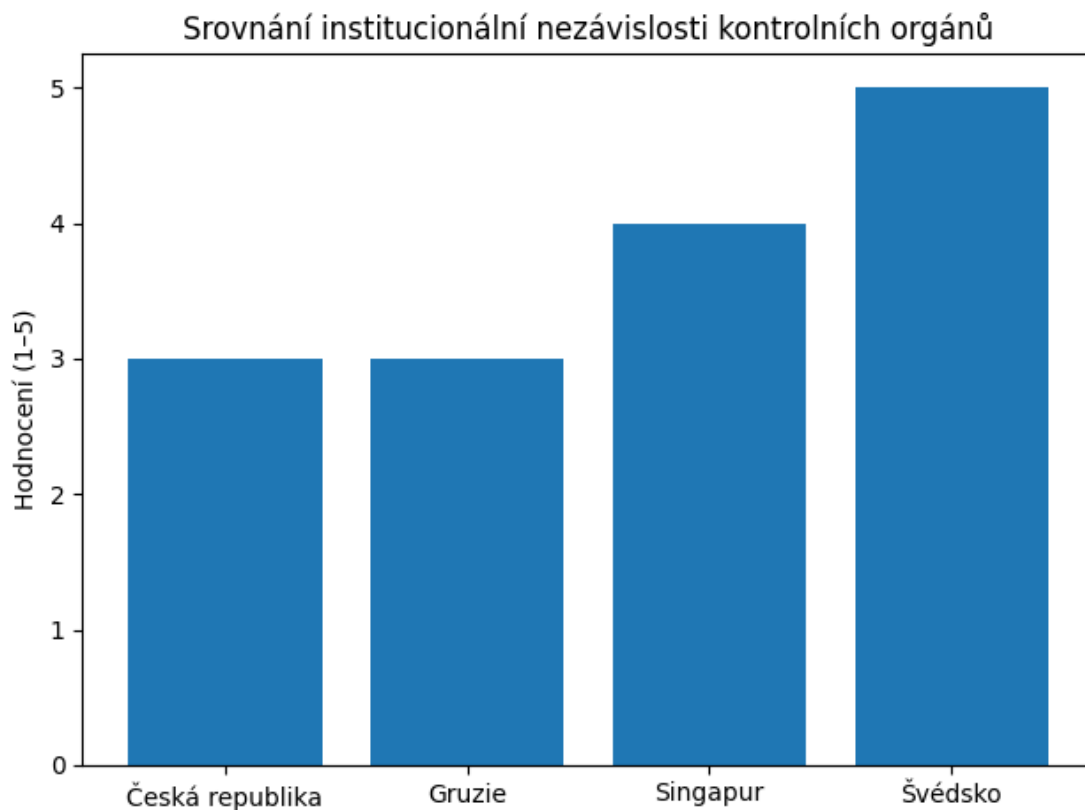
Česká republika a Gruzie dosahují v tomto srovnání středních hodnot. V případě České republiky existuje relativně rozsáhlý právní rámec podporující transparentnost, například zákon o svobodném přístupu k informacím či registr smluv. Problém však může představovat složitost administrativních procesů nebo rozdílná úroveň transparentnosti mezi jednotlivými institucemi. Gruzie dosáhla zlepšení zejména díky reformám veřejné správy a digitalizaci některých administrativních procesů, které omezují prostor pro korupční jednání.

Singapur v tomto srovnání dosahuje vyšší hodnoty než Česká republika a Gruzie, avšak jeho přístup k transparentnosti je odlišný. Stát kombinuje určitou míru otevřenosti s důrazem na silnou institucionální kontrolu a represivní složku protikorupční politiky. Transparentnost je zde doplněna vysokou mírou odpovědnosti veřejných činitelů a důslednou kontrolou jejich činnosti.

Výsledky grafu tak naznačují, že transparentnost veřejné správy představuje jeden z klíčových faktorů ovlivňujících míru korupce. Státy s vyšší úrovní otevřenosti veřejných institucí a dostupnosti informací obvykle vykazují také nižší míru vnímané korupce.

6.8.2 Institucionální nezávislost kontrolních orgánů

Graf 6 srovnání inst. nezávislosti

Graf znázorňuje srovnání institucionální nezávislosti kontrolních orgánů ve sledovaných státech. Nejvyšší hodnoty v tomto ohledu dosahuje Švédsko, kde jsou kontrolní instituce dlouhodobě považovány za stabilní a politicky relativně nezávislé. Nezávislost kontrolních orgánů zde přispívá k efektivnímu dohledu nad činností veřejné správy a posiluje důvěru veřejnosti v institucionální rámec státu.

Singapur dosahuje rovněž relativně vysoké úrovně institucionální nezávislosti, zejména v oblasti protikorupčních institucí. Významnou roli zde hraje specializovaný protikorupční úřad, který disponuje širokými pravomocemi a je schopen efektivně vyšetřovat případy korupce i na vyšších úrovních státní správy.

Česká republika a Gruzie vykazují v tomto srovnání nižší hodnoty. V České republice existuje několik kontrolních institucí, jako například Nejvyšší kontrolní úřad nebo orgány činné v trestním řízení, avšak jejich efektivita může být v některých případech ovlivněna institucionální roztržitostí nebo politickými faktory. Gruzie prošla významnými reformami v oblasti veřejné správy, nicméně stabilita a dlouhodobá nezávislost kontrolních mechanismů se zde stále postupně vyvíjí.

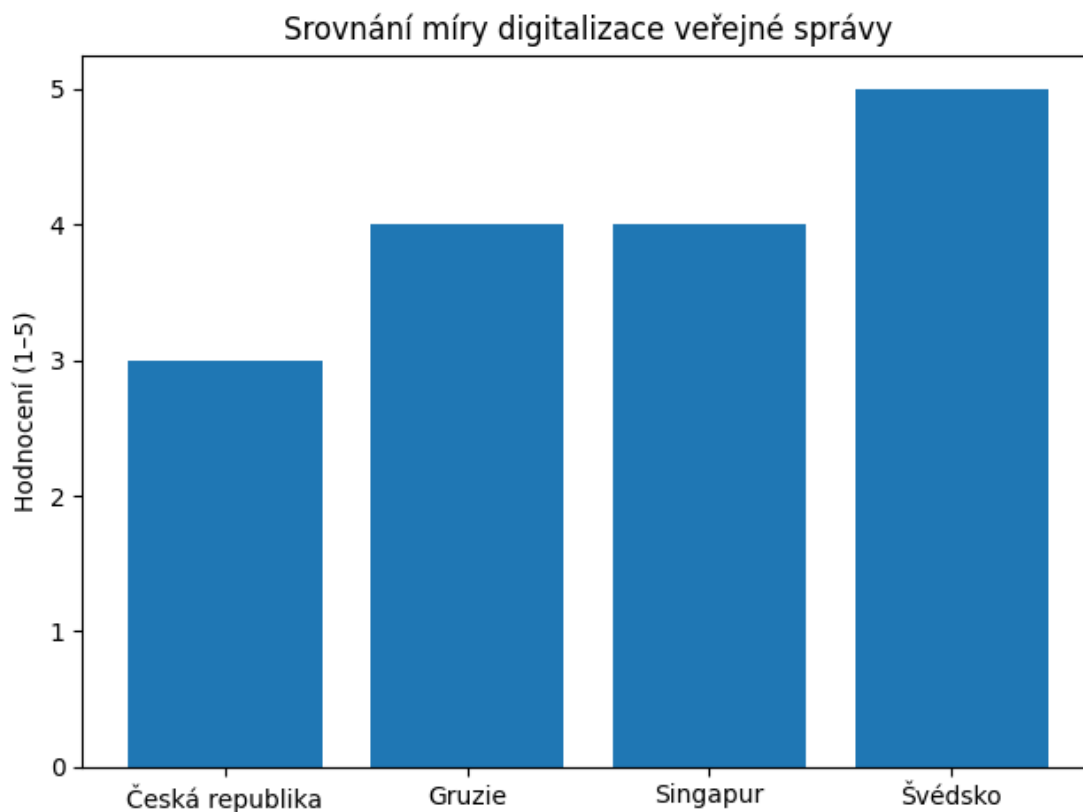
Výsledky ukazují, že vyšší nezávislost kontrolních institucí je spojena s nižší mírou vnímané korupce, což potvrzuje význam institucionální stability. Státy, které disponují silnými a nezávislými kontrolními orgány, jsou schopny účinněji dohlížet na výkon veřejné moci a omezovat zneužívání veřejných prostředků. V tomto kontextu Transparency International upozorňuje, že „silné a nezávislé instituce představují jeden z klíčových předpokladů účinné kontroly korupce ve veřejném sektoru“.³⁷

---

³⁷ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Corruption Perceptions Index 2024 [online]. Berlin: Transparency International, 2025 [cit. 2026-03-09]. Dostupné z: <https://www.transparency.org/en/cpi/2024>.

6.8.3 Digitalizace veřejné správy

Graf 7 srovnání míry digit.

Digitalizace se ukazuje jako významný preventivní nástroj, zejména v případě Gruzie a Švédska. Zavádění elektronických služeb veřejné správy může omezovat přímý kontakt mezi občany a úředníky, čímž se snižuje prostor pro korupční jednání. Moderní e-government zároveň přispívá k větší transparentnosti rozhodovacích procesů a umožňuje efektivnější kontrolu veřejných institucí. Jak uvádějí odborné studie zaměřené na prevenci korupce, „digitalizace veřejné správy může významně omezit příležitosti pro korupční jednání tím, že snižuje osobní interakci mezi úředníky a občany“.³⁸

³⁸ CERIDAP. Institutions and corruption in public administration: methods of preventing corruption [online]. 2023 [cit. 2026-03-09]. Dostupné z: <https://ceridap.eu/institutions-and-corruption-in-public-administration-a-study-of-the-relationship-and-methods-of-preventing-corruption/>.

Relativně vysoké hodnoty vykazuje také Gruzie, která v minulých letech realizovala rozsáhlé reformy zaměřené právě na digitalizaci administrativních procesů. Zavedení elektronických služeb a centralizovaných administrativních center výrazně zjednodušilo komunikaci mezi občany a státem a zároveň omezilo prostor pro neformální praktiky.

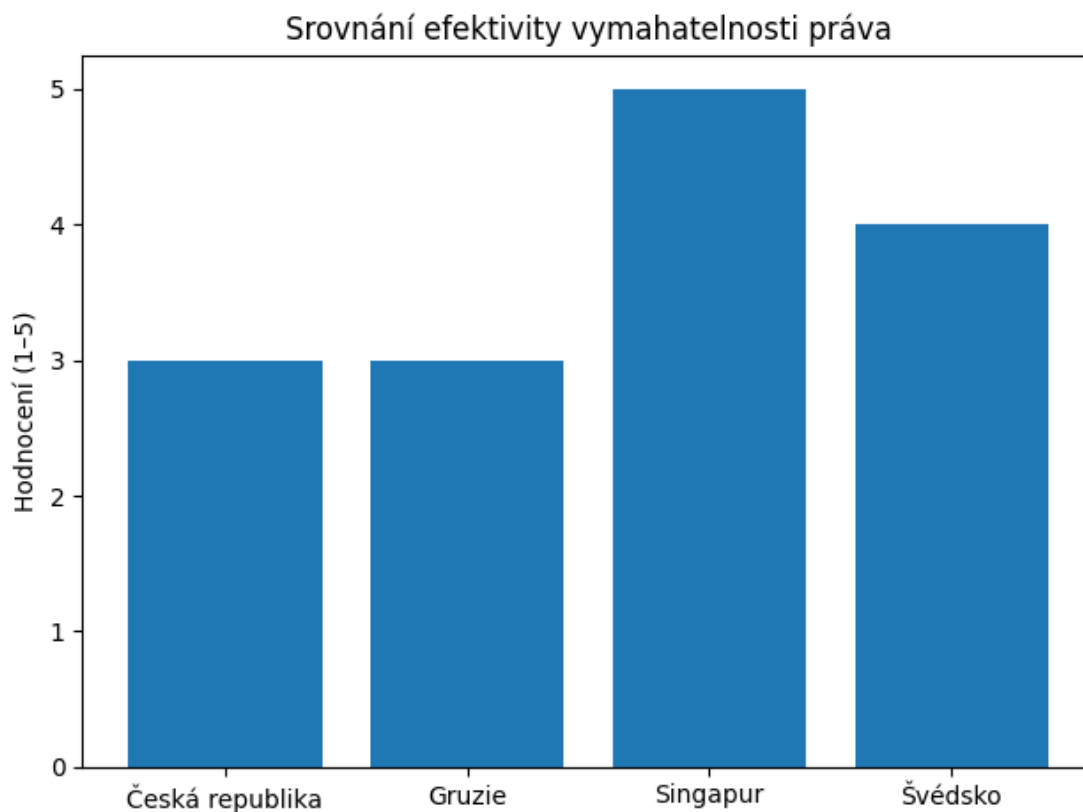
Singapur rovněž dosahuje vysoké míry digitalizace veřejné správy. Elektronické služby jsou zde široce využívány jak ve státní správě, tak v oblasti veřejných služeb. Digitalizace je součástí širší strategie modernizace státní správy, která klade důraz na efektivitu, rychlost rozhodování a transparentnost procesů.

Česká republika v tomto srovnání dosahuje nižších hodnot. Přestože v posledních letech dochází k postupnému rozvoji digitálních služeb veřejné správy, například prostřednictvím Portálu občana nebo systému datových schránek, digitalizace stále není plně implementována ve všech oblastech veřejné správy.

Výsledky grafu naznačují, že digitalizace veřejné správy může představovat významný preventivní nástroj v boji proti korupci. Elektronizace administrativních procesů totiž snižuje míru diskrečního rozhodování jednotlivých úředníků a omezuje prostor pro netransparentní jednání.

6.8.4 Vymahatelnost práva

Graf 8 srovnání vymahatelnosti

Singapur dosahuje nejvyšší hodnoty v oblasti vymahatelnosti práva, což odpovídá jeho dlouhodobě nízké míře korupce. Důsledná aplikace protikorupční legislativy, rychlé vyšetřování případů a vysoká pravděpodobnost potrestání pachatelů vytvářejí prostředí, ve kterém je korupční jednání spojeno s vysokým rizikem odhalení. Transparency International v této souvislosti uvádí, že „účinná vymahatelnost práva a funkční soudní systém patří mezi základní faktory, které přispívají k dlouhodobému snižování korupce“.³⁹

³⁹ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Corruption Perceptions Index 2024 [online]. Berlin: Transparency International, 2025 [cit. 2026-03-09]. Dostupné z: <https://www.transparency.org/en/cpi/2024>.

Švédsko rovněž vykazuje relativně vysokou úroveň vymahatelnosti práva. Zde je však důraz kladen především na stabilitu právního systému, vysokou profesionalitu veřejné správy a důvěru veřejnosti ve fungování státních institucí. Vymahatelnost práva je zde doplněna silnou preventivní složkou.

Česká republika a Gruzie vykazují v tomto srovnání nižší hodnoty. V České republice může být problémem zejména délka soudních řízení nebo složitost některých administrativních procesů. Gruzie naopak zaznamenala v minulých letech zlepšení díky reformám zaměřeným na modernizaci veřejné správy a posílení protikorupčních institucí.

Z výsledků grafu vyplývá, že efektivní vymahatelnost práva představuje jeden z klíčových faktorů úspěšného boje proti korupci. Pokud existuje vysoká pravděpodobnost odhalení a postihu korupčního jednání, dochází zároveň ke snížení motivace k jeho páchání.

7 Syntéza komparačních zjištění

Tato kapitola představuje syntézu poznatků získaných v rámci komparativní analýzy vybraných států, konkrétně České republiky, Švédska, Singapuru a Gruzie. Jejím cílem není opakovat jednotlivé dílčí analýzy, ale propojit zjištěné skutečnosti do uceleného interpretačního rámce, který umožňuje identifikovat společné rysy, rozdíly a klíčové faktory ovlivňující efektivitu boje proti korupci ve veřejné správě.

Z provedené komparace vyplývá, že úspěšnost protikorupčních strategií nelze posuzovat izolovaně na základě jediného ukazatele, jako je například hodnota indexu vnímání korupce (CPI), ale je nutné ji chápat v širším institucionálním, kulturním a politickém kontextu. Grafické znázornění vývoje CPI v jednotlivých státech ukázalo výrazné rozdíly v dlouhodobé stabilitě hodnot i v dynamice jejich vývoje. Zatímco Švédsko a Singapur vykazují dlouhodobě vysoké a relativně stabilní hodnoty CPI, Česká republika a Gruzie prošly výraznějším vývojem, přičemž zejména Gruzie zaznamenala v relativně krátkém časovém období významné zlepšení.

Analýza institucionálních rámců ukázala, že státy s dlouhodobě nízkou mírou vnímané korupce spojuje především vysoká míra transparentnosti veřejné správy, jasně vymezené kompetence a existence silných, nezávislých kontrolních institucí. Ve Švédsku se tyto faktory projevují zejména v otevřenosti veřejné správy, důsledném uplatňování principu veřejné kontroly a v zakořeněné profesní kultuře úředníků. Singapurský model je naopak charakteristický silnou centralizací moci, důslednou represí korupčního jednání a vysokou osobní odpovědností veřejných činitelů, což se odráží ve vysoké efektivitě vymáhání pravidel.

Z hlediska dynamiky změn je specifickým případem Gruzie, kde došlo po roce 2004 k radikálním reformám veřejné správy a bezpečnostních složek. Syntéza zjištění ukazuje, že klíčovým faktorem zlepšení nebyla pouze změna legislativy, ale především zásadní institucionální přestavba, omezení přímého kontaktu mezi úředníky a občany a výrazná digitalizace veřejných služeb. Tento případ potvrzuje, že v určitých podmínkách mohou i rychlé a razantní reformy vést k výraznému omezení korupčních příležitostí, pokud jsou systematické a politicky prosazované.

Česká republika se v komparativním pohledu jeví jako stát se smíšeným modelem protikorupční politiky. Na jedné straně disponuje relativně rozsáhlým institucionálním a legislativním rámcem, na straně druhé se však potýká s fragmentací protikorupčních opatření a s omezenou důvěrou veřejnosti v jejich praktickou účinnost. Syntéza zjištění naznačuje, že problém nespočívá primárně v absenci nástrojů, ale spíše v jejich koordinaci, dlouhodobé stabilitě a důslednosti jejich uplatňování v praxi.

Komparace bezpečnostních aspektů dále ukázala, že korupce představuje významné riziko zejména v sektorech, kde se koncentrují rozhodovací pravomoci a veřejné zdroje. Ve státech s vyšší mírou korupce dochází k oslabení důvěry v bezpečnostní složky, což může mít přímý dopad na schopnost státu reagovat na krizové situace a zajišťovat ochranu obyvatelstva. Naopak v zemích s nízkou mírou korupce je patrná vyšší míra legitimacy veřejné moci a lepší funkčnost krizového řízení.

Celková syntéza komparačních zjištění potvrzuje, že neexistuje univerzální model boje proti korupci, který by bylo možné mechanicky přenést mezi jednotlivými státy. Efektivní protikorupční politika je vždy výsledkem kombinace právních nástrojů, institucionální kapacity, politické vůle a společenských norem. Právě identifikace těchto faktorů vytváří analytický základ pro následující závěrečnou část práce, která se zaměří na vyhodnocení přínosů komparace a formulaci závěrečných poznatků.

Závěr

Korupce ve veřejné správě představuje závažný a komplexní společenský problém, jehož dopady přesahují rámec jednotlivých protiprávních jednání a dotýkají se samotného fungování demokratického právního státu. Cílem této bakalářské práce bylo provést mezinárodní komparaci vybraných přístupů k boji proti korupci ve veřejné správě a na základě tohoto srovnání identifikovat faktory, které přispívají k úspěšnosti protikorupčních strategií a mohou být využitelné v podmínkách České republiky. Tento cíl byl naplněn prostřednictvím teoretického vymezení korupce jako specifické formy sociální patologie a následné kvalitativní komparativní analýzy případových studií České republiky, Švédska, Singapuru a Gruzie.

Teoretická část práce ukázala, že korupci nelze chápat pouze jako individuální morální selhání, ale především jako systémový jev úzce související s kvalitou institucionálního prostředí, mírou transparentnosti veřejné správy a efektivitou kontrolních mechanismů. Zařazení korupce mezi sociální patologie umožnilo nahlížet na tento fenomén v širším kontextu narušování sociálních norem, oslabení důvěry ve veřejné instituce a destabilizace společenského systému. Korupce tak nepředstavuje pouze právní problém, ale také problém sociální, politický a bezpečnostní.

Komparativní analýza vybraných států potvrdila, že dlouhodobě nízká míra vnímané korupce je spojena především se stabilním a profesionálním institucionálním rámcem, vysokou mírou transparentnosti, nízkou politizací veřejné správy a efektivní vymahatelností práva. Švédský model ukazuje význam dlouhodobě budované kultury otevřenosti a etiky veřejné služby, singapurský model zdůrazňuje důslednou kontrolu a jistotu postihu, zatímco gruzínská zkušenost potvrzuje, že strukturální reformy a digitalizace mohou vést k rychlému omezení systémové korupce. Česká republika naproti tomu představuje smíšený model, který disponuje relativně rozsáhlým právním rámcem, avšak potýká se s fragmentací kompetencí a kolísající důvěrou veřejnosti ve státní instituce.

Práce zároveň prokázala, že přenositelnost zahraničních protikorupčních opatření je vždy podmíněna širším institucionálním a kulturním kontextem. Autoritativní prvky singapurského modelu nejsou plně slučitelné s evropským pojetím ochrany základních práv a demokratické kontroly moci, stejně jako vysoká míra společenské důvěry ve Švédsku je výsledkem dlouhodobého historického vývoje, který nelze krátkodobě

reprodukovat. Nejrealističtější cestou pro české prostředí se proto jeví postupná adaptace vybraných preventivních a procesních opatření, zejména v oblasti transparentnosti, profesionalizace veřejné správy, digitalizace administrativních procesů a posílení efektivity trestního řízení.

Z bezpečnostního hlediska bylo potvrzeno, že korupce představuje významné riziko pro stabilitu státu, neboť oslabuje legitimitu veřejné moci, snižuje efektivitu bezpečnostních složek a komplikuje krizové řízení. Boj proti korupci proto nelze vnímat pouze jako otázku etiky veřejné správy, ale také jako součást širší strategie posilování odolnosti státu a ochrany obyvatelstva.

Na základě provedené analýzy lze konstatovat, že efektivní potírání korupce vyžaduje dlouhodobé budování institucionální integrity, důslednou vymahatelnost pravidel a posilování důvěry mezi státem a občany. Jednorázová legislativní opatření bez paralelního posilování institucionální kultury a odpovědnosti veřejné moci nemohou přinést trvalé výsledky. Výsledky této práce mohou sloužit jako podklad pro další odbornou diskusi o směřování protikorupční politiky v České republice a o možnostech jejího postupného zkvalitňování v souladu s demokratickými principy a mezinárodními zkušenostmi.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

- 1) BAŠNÁ, Kristýna; BUREŠ, Radim; FADRNY, Dalibor; POSPÍŠILOVÁ, Jaroslava. Korupce ve vybraných sektorech v České republice a možnosti jejího snížení. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2023. ISBN 978-80-7330-416-4.
- 2) DAVID, Vít; NETT, Aleš. Korupce v právu mezinárodním, evropském a českém. Praha: C. H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-562-9.
- 3) FISCHER, Slavomil; ŠKODA, Jiří. Sociální patologie: Závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence. Praha: Grada Publishing, 2014. ISBN 978-80-271-3237-6.
- 4) GIDDENS, Anthony. Sociologie. 1. vydání. Praha: Argo, 1999. ISBN 80-7203-124-4.
- 5) HARTL, Pavel; HARTLOVÁ, Hana. Velký psychologický slovník. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-686-5.
- 6) HAVRDA, Marek; VONDRÁČEK, Ondřej. Korupce jako parazit: návod, jak ji porazit. Praha: Sport-Press, 2013. ISBN 978-80-87050-00-2.
- 7) HEYWOOD, Paul M. Political Corruption. Oxford: Wiley-Blackwell, 2014. ISBN 978-0-7456-6906-0.
- 8) JOHNSTON, Michael. Corruption, Contention and Reform: The Power of Deep Democratization. Cambridge: Cambridge University Press, 2014. ISBN 978-1-107-02328-1.
- 9) KAPR, Jiří; LINHART, Jiří; FISCHEROVÁ, Věra; VODÁKOVÁ, Alena. Sociální deviace, sociologie nemoci a medicíny. 2. vydání. Praha: Sociologické nakladatelství, 1997. ISBN 80-85850-03-6.
- 10) MÉNY, Yves. Corruption and Democracy. Florence: European University Institute; Dordrecht: Kluwer Law International, 1996. ISBN 978-90-411-0379-3.
- 11) MUNKOVÁ, Gabriela. Sociální deviace: přehled sociologických teorií. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0279-2.

- 12) MÜHLPACHR, Petr. Sociopatologie. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4550-7.
- 13) OECD. Preventing Corruption in Public Procurement. Paris: OECD Publishing, 2018. ISBN 978-92-64-30747-1.
- 14) ONDREJKOVIČ, Peter. Kriminológia pre sociológov, sociálnych pracovníkov a sociálnych pedagógov. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, 2011. ISBN 978-80-8094-770-2.
- 14) ONDREJKOVIČ, Peter et al. Sociálna patológia. Bratislava: VEDA, 2000. ISBN 80-224-0666-0.
- 15) ROSE-ACKERMAN, Susan; PALIFKA, Bonnie J. Corruption and Government: Causes, Consequences, and Reform. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2016. ISBN 978-1-107-08747-4.

Elektronické zdroje

- 1) CERIDAP. Institutions and corruption in public administration: methods of preventing corruption [online]. 2023 [cit. 2026-03-09]. Dostupné z: <https://ceridap.eu/institutions-and-corruption-in-public-administration-a-study-of-the-relationship-and-methods-of-preventing-corruption/>.
- 2) RADA VLÁDY PRO KOORDINACI BOJE S KORUPCÍ. Index CPI a BPI. In: Vláda ČR [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2023 [cit. 2026-02-10]. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/zahranicni-spoluprace/index-cpi-bpi/index-cpi-a-bpi-105998/>.
- 3) TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Czech Republic. In: Corruption Perceptions Index 2024 [online]. Berlin: Transparency International, 2025 [cit. 2026-01-27]. Dostupné z: <https://www.transparency.org/en/countries/czech-republic>.
- 4) TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Singapore. In: Corruption Perceptions Index 2024 [online]. Berlin: Transparency International, 2025 [cit. 2026-01-25]. Dostupné z: <https://www.transparency.org/en/cpi/2024/index/sgp>.

Seznam zkratek

CPI – Corruption Perceptions Index (Index vnímání korupce)

ČR – Česká republika

EU – Evropská unie

IZS – Integrovaný záchranný systém

MV ČR – Ministerstvo vnitra České republiky

NCOZ – Národní centrála proti organizovanému zločinu

NKÚ – Nejvyšší kontrolní úřad

OECD – Organisation for Economic Co-operation and Development

OSN – Organizace spojených národů

PČR – Policie České republiky

TI – Transparency International

UNODC – United Nations Office on Drugs and Crime

VS – Veřejná správa

WGI – Worldwide Governance Indicators

Seznam tabulek a grafů

Graf č.1 – Vývoj indexu CPI ve vybraných státech (2012–2024).

Graf č.2 – Průměrné hodnoty CPI ve vybraných státech za sledované období.

Graf č.3 – Stabilita vývoje hodnot CPI v čase.

Graf č.4 – Meziroční dynamika změn indexu CPI.

Graf č.5 – Úroveň transparentnosti veřejné správy ve vybraných státech.

Graf č.6 – Institucionální nezávislost kontrolních orgánů.

Graf č.7 – Míra digitalizace veřejné správy.

Graf č.8 – Úroveň vymahatelnosti práva ve vybraných státech.